

MONOGRAFIA
POKONFERENCYJNA

SCIENCE,
RESEARCH, DEVELOPMENT #19

Berlin

30.08.2019- 31.08.2019

U.D.C. 72+7+7.072+61+082

B.B.C. 94

Z 40

Zbiór artykułów naukowych recenzowanych.

(1) Z 40 Zbiór artykułów naukowych z Konferencji Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej (on-line) zorganizowanej dla pracowników naukowych uczelni, jednostek naukowo-badawczych oraz badawczych z państw obszaru byłego Związku Radzieckiego oraz byłej Jugosławii.

(30.08.2019) - Warszawa, 2019. - 84 str.

ISBN: 978-83-66401-13-6

Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Adres wydawcy i redakcji: 00-728 Warszawa, ul. S. Kierbedzia, 4 lok.103

e-mail: info@conferenc.pl

Wszelkie prawa autorskie zastrzeżone. Powielanie i kopiowanie materiałów bez zgody autora jest zakazane. Wszelkie prawa do artykułów z konferencji należą do ich autorów.

W artykułach naukowych zachowano oryginalną pisownię.

Wszystkie artykuły naukowe są recenzowane przez dwóch członków Komitetu Naukowego.

Wszelkie prawa, w tym do rozpowszechniania i powielania materiałów opublikowanych w formie elektronicznej w monografii należą Sp. z o.o. «Diamond trading tour».

W przypadku cytowań obowiązkowe jest odniesienie się do monografii.

Publikacja elektroniczna.

«Diamond trading tour» ©

Warszawa 2019

ISBN: 978-83-66401-13-6

Redaktor naukowy:

W. Okulicz-Kozaryn, dr. hab, MBA, Institute of Law, Administration and Economics of Pedagogical University of Cracow, Poland; The International Scientific Association of Economists and Jurists «Consilium», Switzerland.

KOMITET NAUKOWY:

W. Okulicz-Kozaryn (Przewodniczący), dr. hab, MBA, Institute of Law, Administration and Economics of Pedagogical University of Cracow, Poland; The International Scientific Association of Economists and Jurists «Consilium», Switzerland;

С. Беленцов, д.п.н., профессор, Юго-Западный государственный университет, Россия;

Z. Ćekerevac, Dr., full professor, «Union - Nikola Tesla» University Belgrade, Serbia;

Р. Латыпов, д.т.н., профессор, Московский государственный машиностроительный университет (МАМИ), Россия;

И. Лемешевский, д.э.н., профессор, Белорусский государственный университет, Беларусь;

Е. Чекунова, д.п.н., профессор, Южно-Российский институт-филиал Российской академии народного хозяйства и государственной службы, Россия.

KOMITET ORGANIZACYJNY:

A. Murza (Przewodniczący), MBA, Ukraina;

A. Горохов, к.т.н., доцент, Юго-Западный государственный университет, Россия;

A. Kasprzyk, Dr, PWSZ im. prof. S. Tarnowskiego w Tarnobrzegu, Polska;

A. Malovychko, dr, EU Business University, Berlin – London – Paris - Poznań, EU;

S. Seregina, independent trainer and consultant, Netherlands;

M. Stych, dr, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Polska;

A. Tsimayeu, PhD, associate Professor, Belarusian State Agricultural Academy, Belarus.

I. Bulakh PhD of Architecture, Associate Professor Department of Design of the Architectural Environment, Kiev National University of Construction and Architecture

Recenzenci:

L. Nechaeva, PhD, Instytut PNPU im. K.D. Ushinskogo, Ukraina;

М. Ордынская, профессор, Южный федеральный университет, Россия.

ХАРАКТЕРИСТИКА ВІЛЬОЗНИХ УТВОРЕНЬ ХОРІОНА ПРИ ЙОГО НИЗЬКОМУ РОЗМІЩЕННІ У ВАГІТНИХ В РАННІ ТЕРМІНИ ГЕСТАЦІЇ	
Печеряга С.В.	6
ОРГАНІЗАЦІЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНІЧНОГО СЕРВІСУ ТРАКТОРНОГО ПАРКУ МАШИННО-ТЕХНОЛОГІЧНИХ СТАНЦІЙ	
Пономаренко О.В.	9
РЕАЛІЇ СУЧАСНОЇ РОСІЇ В КОНТЕКСТІ МОЖЛИВИХ ПОЗИТИВНИХ ЗМІН	
Грабовська І.М.	14
THE PHASED OPTIMIZATION CONCEPT OF MODELS FOR ASSESSING AND FORECASTING THE STRUCTURE AND MODES OF USE OF ENERGY COMPLEXES	
Denisov V.	17
THE ROLE OF WOMEN IN EXECUTION OF THE CONCEPTION “EVERY FAMILY IS AN ENTREPRENEUR” (GENDER PROBLEMS)	
Davletov J. B.	20
THE ROLE OF CULTURAL HERITAGE OF THE CENTRAL ASIA PEOPLE IN THE FORMATION OF ORIENTAL SPIRITUAL IMPERATIVES	
Khadjiev U. Sh.	25
THE PECULIARITIES OF THE PROBLEMS AND CRISES THAT IMPEDE THE DEVELOPMENT OF THE SOCIETY	
Sadanova D. A.	28
ФОРМУВАННЯ ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ	
Кравчук А.О., Куслій Н.В., Нестер Н.В.	31
ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТА ВНУТРІШНЬО ГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ В ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	
Максименко І.Я., Тронькіна А.А.	35
ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ РЕЗЕРВІВ ТА ЇХ ВІДОБРАЖЕННЯ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ БАНКУ	
Зоря О.П., Василенко Ю.В.	38
ЗОДЧЕСТВО ЕПОХИ КОНСТРУКТИВІЗМУ	
Штирбу О. О., Саньков П. М.	40

**НЕБЕЗПЕКА НАКОПИЧЕННЯ ВАЖКИХ МЕТАЛІВ
У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ГРУНТАХ**

Гуцол Г.В. 44

**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВЕДЕННЯ ЕКОЛОГІЧНО-
ЗБАЛАНСОВАНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА В УКРАЇНІ**

Ткачук О.П. 47

**АДАПТИВНІ ТА АНІМАЦІЙНІ ВАРІАНТИ ЛОГОТИПА
У ДИНАМІЧНОМУ ФІРМОВОМУ СТИЛІ**

Кардашов В.М., Шапран Е.О. 50

**ОРИГИНАЛЬНЫЙ ЖАНР В СОВРЕМЕННОМ ЭСТРАДНО-
ЦИРКОВОМ ИСКУССТВЕ УКРАИНЫ
(НА ПРИМЕРЕ ЖОНГЛИРОВАНИЯ)**

Шершун Д. 61

РОЗВИТОК ХОРІАЛЬНОГО ДЕРЕВА ПРИ НИЗЬКІЙ ПЛАЦЕНТАЦІЇ

Печеряга С.В., Маринчина І.М. 65

**ANALYSIS OF TURNING ANGLE IN SCOPE OF BRAIN TISSUE
SEGMENTATION WITH CUSUM FILTER**

Alkhimova S.M., Kuleshov V.O. 68

**STUDY OF EDUCATIONAL PREFERENCES OF CONSUMERS OF
EDUCATIONAL SERVICES IN MEXICO AND THE USA**

Edgar J. Saucedo Acosta, M. Latkowska, W. Okulicz-Kozaryn. 73\

**ПРОБЛЕМИ ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ФУНКЦІОНУВАННЯ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ**

Кушнір С.О. 76

**СПІВВІДНОШЕННЯ ПСИХОЛОГІЇ І ЛОГІКИ У ДОСЛІДЖЕННЯХ
ЛЬВІВСЬКО-ВАРШАВСЬКОЇ ШКОЛИ: ПРОБЛЕМА ВИСВІТЛЕННЯ**

Вінтюк Ю. В. 79

ХАРАКТЕРИСТИКА ВІЛЬОЗНИХ УТВОРЕНЬ ХОРІОНА ПРИ ЙОГО НИЗЬКОМУ РОЗМІЩЕННІ У ВАГІТНИХ В РАННІ ТЕРМІНИ ГЕСТАЦІЇ

Печеряга С.В.

Кандидат медичних наук, асистент кафедри акушерства, гінекології та перинатології

Вищий державний навчальний заклад України «Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці, Україна

***Резюме.** Морфометричним та імуногістохімічним методами в ранні терміни гестації проведено вивчення морфологічних особливостей хоріона при його низькому розташуванні. Отримані нові результати, які свідчать про зниження відсотка трофобластичних, вільозних відростків і проліферативного індексу в трофобласті вільозних утворень, особливо в термін гестації 9-12 тижнів.*

Ключові слова: вагітність ранніх термінів, низьке розміщення хоріона, морфологічні зміни.

Abstract. *We studied the morphological features of chorion at its lowest location by morphometric and immunohistochemical methods in early term of gestation. New results that indicate the reduction of percentage of trophoblastic, villous processes and proliferative index in trophoblast villous formations, especially in the period 9-12 weeks gestation have been obtained.*

Key words: early terms of gestation, low location of chorion, morphological changes.

Вступ. Для нормального перебігу вагітності надзвичайно важливими є етапи формування плаценти, її розвиток, становлення повноцінного матково-плацентарного та плодово-плацентарного кровообігу. Важливе значення має і місце розташування плаценти в порожнині матки [1]. При аномальному розміщенні плаценти, зокрема в нижньому сегменті матки, недостатня гестаційна перебудова міометральних сегментів спіральних артерій забезпечує не повною мірою васкуляризацію плацентарного ложа, внаслідок чого спостерігається зниження артеріального кровопостачання плаценти і плода. За даними літератури, низька пла-

центація трапляється в 9-30 % випадків у першому триместрі [1, 3-5]. Безумовно, вивчення морфологічних особливостей будови хоріона та децидуальних оболонок на ранніх термінах гестації дасть можливість діагностувати на ранніх етапах розвиток плацентарної дисфункції при низькому розташуванні плідного яйця в матці.

Мета дослідження. Встановити кількісні морфологічні характеристики вільозних утворень хоріона плідного яйця при його низькому розташуванні роздільно в терміни гестації в 5-8 та 9-12 тижнів.

Матеріал і методи дослідження. Досліджуваний матеріал отримали

під час артіфіційних абортів у 50 жінок із низьким розташуванням хоріона (основна група) та в 50 жінок із нормальним розміщенням хоріона (контрольна група) у терміні 5-12 тижнів гестації. Матеріал після промивання водою фіксували протягом 22 годин у 10 % розчині нейтрального забуференого формаліну, який, після зневоднювання у висхідній батареї етанолу, заливали в парафін. Парафінові зрізи товщиною 5 мкм для оглядового та морфометричного дослідження забарвлювали гематоксиліном і еозином, а за допомогою імуногістохімічного методу визначали проліферативний клітинний нуклеарний антиген (Proliferating Cell Nuclear Antigen – PCNA) з подальшим обрахуванням проліферативного індексу (PI) у трофобласті вільозних утворень у відсотках. Цифрові результати оброблені за методами статистики, зокрема, розбіжності між групами дослідження обраховані за допомогою критерію Стьюдента.

Результати дослідження та їх обговорення. При медичних абортах у гістологічних препаратах обох груп виявлені мезенхімальні, ембріональні, проміжні незрілі, стовбурові «ранні» ворсинки, а також такі вільозні утворення, як трофобластичні та вільозні відростки, які є джерелом утворення нових хоріальних ворсинок [2, 6].

Якщо провести аналіз відсоткового співвідношення різних типів вільозних утворень у терміні гестації 5-8 тижнів у вагітних із низьким та нормальним розташуванням хоріона,

то видно, що суттєвих змін у даному терміні вагітності не спостерігається. Лише у вагітних основної групи виявляється статистична тенденція ($p < 0,1$) до зниження відсотка трофобластичних та вільозних відростків порівняно з контролем, відповідно, $10,4 \pm 0,22$ та $11,6 \pm 0,45$ %.

У терміні гестації 9-12 тижнів у ворсинчастому хоріоні в основній групі відмічені характерні зміни, які полягають у наступному: при підрахунку співвідношення різних типів вільозних утворень виявлено вірогідне ($p < 0,05$) зменшення відсотка трофобластичних і вільозних відростків. У вагітних із низьким розташуванням хоріона трофобластичні та вільозні відростки становлять $6,2 \pm 0,27$ %, у порівнянні з контрольною групою – $9,0 \pm 0,42$ %, даний показник на 32,6 % більше, що свідчить про зниження темпів утворення нових ворсинок і може пояснити малу масу плаценти, яка спостерігається в подальшому у жінок, які доносили вагітність. Аналіз отриманих даних вказує також і на те, що перші вірогідні зміни у вільозних утвореннях з'являються лише в 9-12 тижнів вагітності.

Вищевказаний висновок підтверджується і вірогідним зменшенням проліферативного індексу у вільозному трофобласті ворсинчастого хоріона порівняно з групою контролю, який підраховували завдяки імуногістохімічному визначенню антигену PCNA. PCNA – це протеїн, який імуногістохімічними методами визначається виключно в клітинних ядрах.

У 5-8 тижнів в основній групі порівняно з контролем спостерігається лише тенденція до зниження проліферативного індексу у вільозному трофобласті, який відповідно становить $44,2 \pm 1,46\%$ і $48,2 \pm 1,58\%$.

У 9-12 тижнів вагітності проліферативей індекс вірогідно ($p < 0,05$) зменшується (в основній групі він становить $38,3 \pm 1,37\%$, а в групі контролю – $42,8 \pm 1,48\%$).

Висновок. Таким чином, у ворсинчастому хоріоні у вагітних із низьким розташуванням хоріона відмічені характерні зміни, які полягають у зменшенні відсотка трофобластичних, вільозних відростків та зниженні проліферативного індексу вільозного трофобласта.

Література

1. Коротких И.Н. Низкая плацентация в ранние сроки гестации: особенности

течения родов и состояния новорожденного / И.Н. Коротких, В.В. Колчина, Л.В. Азарова // Врач-аспирант. – 2014. – Т.64., № 3.1. – С. 192-195.

2. Милованов А.П. Патология системы мать-плацента-плод / А.П. Милованов. – М.: Медицина, 1999. – 448 с.
3. Минкина Э.Р. Низкая плацентация как фактор риска при беременности / Э.Р. Минкина // Вестн. Росс. гос. мед. унта. – 2008. – № 3. – С. 104.
4. Особенности регуляторного, метаболического и энергетического баланса при аномалиях расположения плаценты / Е.С. Серебrenикова, А.Н. Флейшман, Л.Г. Баженова [и др.] // Мед. в Кузбассе. – 2006. – № 1. – С. 51-53.
5. Плацентарная недостаточность: особенности этиопатогенеза, терапии и профилактики / А.Л. Унанян, С.Э. Аракелов, Л.С. Полонская [и др.] // Consilium Medicum. – 2015. – Т. 17, № 6. – С.37-40.
6. Benirschke K. Pathology of the human placenta 5 th ed.) / K. Benirschke, P. Kaufmann. – New York: Springer, 2006. – 871 p.

ОРГАНІЗАЦІЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНІЧНОГО СЕРВІСУ ТРАКТОРНОГО ПАРКУ МАШИННО-ТЕХНОЛОГІЧНИХ СТАНЦІЙ

Пономаренко О.В.,

студент групи МгМ-2-18 Дніпровський державний аграрно-економічний університет

***Анотація:** у статті охарактеризовано проблему інтенсивної експлуатації тракторного парку та наведено основні шляхи її вирішення.*

Ключові слова / Keywords: Технічний сервіс / Technical service, діагностика / diagnostics, реформування / reform, оптимізація / optimization

В умовах переходу АПК України до ринкових відносин при гострому дефіциті сільськогосподарської техніки, старіння, зниження показників надійності першорядне значення набуває інтенсивна експлуатація машинно-тракторного парку. Це може бути здійснено спеціалізованими підприємствами – машинно-технологічними станціями (МТС), що забезпечують багатофункціональний технічний сервіс.

Основними задачами проектування машинно-технологічних станцій є:

- Виявлення основних факторів, що впливають на створення й функціонування МТС у ринкових умовах.
- Провести інформаційне моделювання функціонування трактора при діагностичній системі в технічному сервісі;
- Розглянути організаційні основи реформування системи технічного сервісу тракторів;

Для визначення напрямків розвитку технічного сервісу, з'ясування ролі і місця ТС у причинно-наслідкових зв'язках функціонування трактора, як об'єкта керування, проводилися дослідження інформаційної моделі функціонування трактора, яку можна представити як багато параметричну систему у якій блок Е – являється некерованим. Складові вхідного блоку В – частково являються керованими. А керуючими факторами в моделі виступають складові блоку С, до яких відносяться: система технічного обслуговування і ремонту.

В зв'язку з цим виникає необхідність розроблення схеми інформаційної моделі функціонування трактора при діагностичній системі технічного обслуговування і ремонту. У цій моделі функцію оцінки допустимих значень параметрів технічного стану агрегатів трактора виконує система діагностування, а надійність агрегатів трактора в умовах експлуатації, обумовлюється

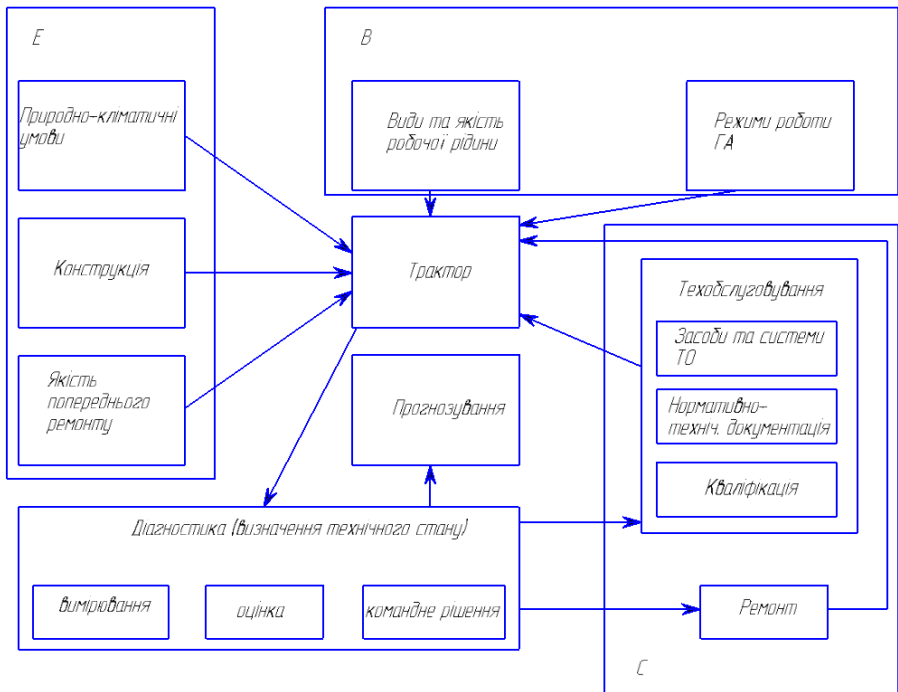

Рисунок 1 – Схема інформаційної моделі функціонування трактора при діагностичній системі технічного обслуговування і ремонту.

своєчасним і якісним проведенням технічних обслуговувань згідно вимог планово-запобіжної системи з широким використанням ресурсного і заявочно-го діагностувань.

Якщо використовувати схему взаємодії інженерно-технічних служб, то це забезпечить ефективне вирішення основних задач в агропромисловому комплексі: підвищення продуктивності праці й збільшення виробництва продуктів на основі забезпечення надійної технічної готовності сільськогосподарської техніки при мінімальних трудових і грошових витратах на ці цілі; поліпшення організації і підвищення якості робіт із технічного об-

слуговування і ремонту машин і обладнання, забезпечивши добре їх збереження і подовження терміну служби; удосконаливши структуру, склад і розвиток ремонтно-обслуговуючої бази агропромислового комплексу; прискорення впровадження науково-технічного прогресу у використанні сільськогосподарської техніки, підтримання і відновлення її працездатності на основі планово-запобіжної системи технічного обслуговування і ремонту з використанням прогресивних методів, способів і засобів її реалізації.

Розгляд організаційних основ реформування системи технічного сервісу

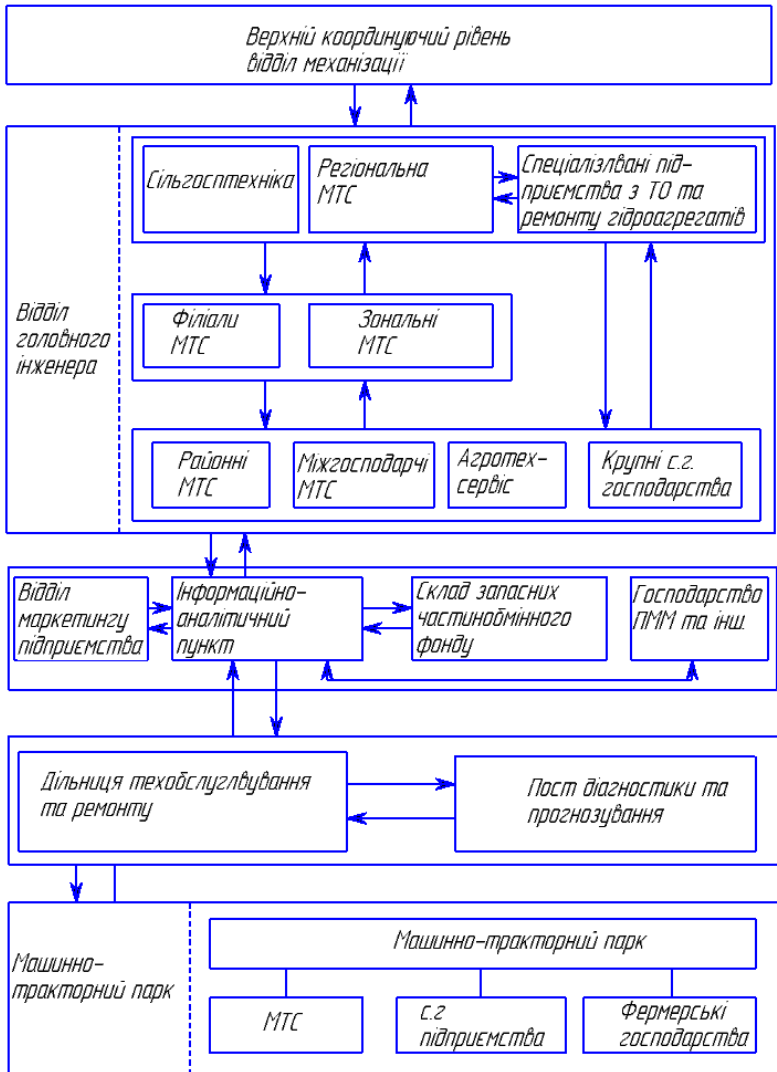

Рисунок 2 – Загальна структурна схема взаємодії інженерно-технічних служб у системі технічного сервісу машинно-тракторного парку

тракторів, показав, що вона може розглядатися, як багаторівнева система. Верхній рівень представлений у вигляді відділу механізації міністерства агропромислового комплексу й забезпечує координацію інженерної служби всіх підсис-

тем. Наступний рівень представляється службою головного інженера різних підприємств. На цьому рівні здійснюється зв'язок із заводами з виробництва агрегатів дилерськими центрами по сервісним обслуговуванню гідроагрегатів,

інженерними службами різного (регіонального, зонального, районного) рівня Далі слідє рівень, у якому проводиться збір і аналіз інформації з функціонування трактора. Нижні два рівні є безпосередньо виробничими.

Для поліпшення критерію оптимальності, який враховує найменші сумарні затрати, пов'язані з проведенням ремонтно-обслуговуючих робіт розроблена блок-схема оптимізації потужності і розміщення сервісних центрів основана на мінімальних сумарних втратах від простоювання машин і засобів ремонту

Важливим етапом у **вдосконаленні технічного сервісу тракторного парку є розробка** річного графіка завантаження майстерні, який дає можливість рівномірно завантажити ремонту майстерню на протязі року, а також своєчасно підготувати сільськогосподарську техніку для проведення планових агротехнічних робіт, що в цілому підвищує врожайність сільськогосподарських культур. Реалізація цього графіку для підтримки і відновлення роботоздатного стану машинно-тракторного парку і безпосередньо тракторів проходить, як правило в ремонтних майстернях, які раніше належали до центральних ремонтних майстерень господарств.

Отже при розгляданні **основних задач організації машинно-технологічних станцій були отримані такі висновки:**

- надійність агрегатів трактора в умовах експлуатації, обумовлюється своєчасним і якісним проведенням

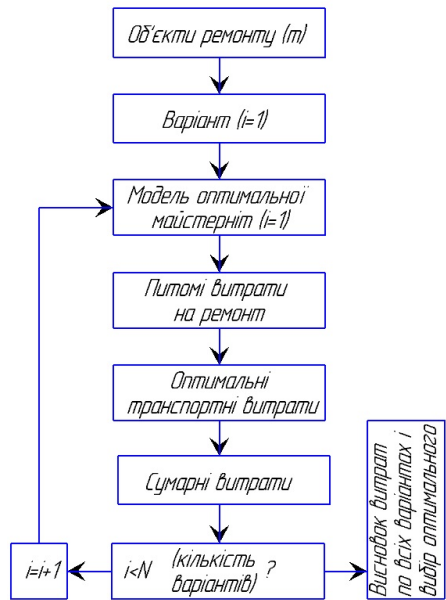

Рисунок 3 – Блок-схема оптимізації потужності і розміщення сервісних центрів.

технічних обслуговувань згідно вимог планово-запобіжної системи з широким використанням ресурсного і заявочного діагностувань, при цьому актуальним являється застосування профілактичного діагностування, для контролю технічного стану гідроагрегатів, що обумовлюється зміною умов експлуатації гідравлічних систем останнім часом.

- відновлення роботоздатного стану агрегатів проводити на спеціалізованих підприємствах з їх технічного сервісу, що обумовлюється високими вимогами до кваліфікації слюсарів-ремонтників, а також наявності необхідного технологічного обладнання, що дає можливість забезпечити необхідну якість ремонту гідравлічних агрегатів.

• застосування для розрахунку сервісних центрів і їх розміщення, критерію оптимальності, який враховує найменші сумарні затрати, пов'язані з проведенням ремонтно-обслуговуючих робіт, дає можливість обґрунтовано визначити оптимальні параметри сервісного центру.

Список літератури

1. Економічні передумови та організаційні особливості створення МТС. // Лобас М. Г. Розвиток зернового господарства України. – К., 1997. – 176 с.
2. Галич М. Сільськогосподарські МТС як нова форма високопродуктивного використання техніки і агротехнічного сервісу. // Техніка АПК. – 2000. – № 10. – 232с.
3. Дирда В. І. Ремонт машин та обладнання. Підручник для вищих навчальних закладів [Текст] / В. І. Дирда, П. Т. Мельянцов, О. І. Кириленко та ін. – Днівськ, Журофонд, 2015. – 292 с.
4. Кряжков В. М. Организация машинно-технологических станций – стратегическое направление укрепления технического потенциала АПК. // Техника и оборудование для села. – 2003. – № 12. – С. 4-6.

РЕАЛІЇ СУЧАСНОЇ РОСІЇ В КОНТЕКСТІ МОЖЛИВИХ ПОЗИТИВНИХ ЗМІН

Грабовська І.М.

кандидат філософських наук, старший науковий співробітник Центру українознавства філософського ф-ту Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, Київ

Ключові слова: Росія, путінський режим, акції протесту, громадянський спротив, позитивні зміни.

Нещодавно у коментарях деяких опозиційних до путінського режиму аналітиків сучасної Росії з приводу актуальної ситуації в країні прозвучала думка про те, що вперше за останні роки в інформаційному просторі РФ почали обговорюватись події, що хвилюють «простих» росіян, тобто інформаційні приводи в ЗМІ почали формуватися знизу, від «живого життя», на відміну від усього попереднього часу, коли всі новини створювались і «спускались» зверху, з кабінетів Кремля. І російський народ це толерував, не припускаючись критики. «Умом Росію не понять» – цю тютчевську «істину» на різні лади повторюють досить часто ті, хто аналізує ситуацію із масовою свідомістю в теперішній РФ. Проте, є інтелектуали навіть у сучасній путінській неоімперії, які здатні глибоко і серйозно розуміти процеси, які там відбуваються. Свідченням тому є феномен Юлії Латиніною з її програмою «Код доступа». Юлія Латиніна – відома російська журналістка і аналітик, талановита оповідачка та інтерпретатор історичних сюжетів, у одній із передач «Коду доступа» звернула увагу на принципово нетиповий випадок для сучас-

ної путінської Росії, що відбувся у мало відомому поселенні Шиес Архангельської губернії, де населення масово вийшло на протест проти побудови на їхній землі сміттєпереробного заводу, на якому перероблялось би і московське сміття. Учасники стихійної акції протесту проти побудови на землях їхньої «малої Батьківщини» такого заводу (до речі, заводу зі старими технологіями сміттєспалювання, які вже давно не застосовуються у цивілізованих країнах і загрожують забрудненню повітря небезпечними для життя речовинами, як стверджують експерти та екологи) наполягають на згортанні будівництва. Вони розбили наметове містечко поблизу буд майданчика і стають живим щитом на шляху екскаваторів, привезених для підготовки ділянки під будову. До протестувальників приєднуються люди із інших населених пунктів. Учасники акції висловлюють рішучість відстоювати до кінця свою позицію у цьому протистоянні.

Коментуючи подію, журналістка Ю. Латиніна висловила думку щодо початку позитивних змін в РФ. (Під позитивними змінами розуміється «початок кінця» путінського режиму

та перехід до сучасного демократично-го цивілізованого устрою російської держави). Сама по-собі висловлена ідея наштовхує на думку про те, що з-під асфальту діючого в РФ диктаторського режиму почали пробиватись паростки громадянського суспільства, яке, як відомо, сумісне лише із реальною демократією. І аж ніяк «не пасує» будь-якому різновидові тоталітарного правління.

Можливо, висновки, зроблені російськими аналітиками із такої досить локальної події можна було би сприйняти зі скепсисом, якби не документальні кадри з протесаної акції в Шієсі, в яких із вуст одного із активних учасників події прозвучала дійсно неочікувана фраза: «Москалі, убирайтесь отсюда!» Це таки дуже нетипово для пропутінськи зомбованих росіян. На місці будь-якого «вірного путінця» одразу можна би було запідозрити «руку америкосів-піндосів» (улюблена «обзивалка» москалів), або хоча б Києва. Було б включено «страшилку» майдану. Проте, у даному конкретному випадку, начеб-то про це нічого не чути. Напрошується запитання: «Невже ж «москалі» (а під ними розуміємо поіпак діючого антинародного неоімперського режиму Кремля) вже перетворились на проблему не лише для сусідів РФ, але і для самих пересічних росіян?» І «усталость от империи», на яку так розраховували західні аналітики у роки існування Росії від розпаду Союзу до початку правління президента Путіна таки справді присутня у російському колективному несвідомому?

Хотілось би на це сподіватись.

Що ж може посприяти сьогодні перетворення російського імперського монстра на «нормальну» сучасну країну? Історія доводить, що такими чинниками можуть бути тільки серйозні поразки режиму у війні. Принаймні, так було у 1856 закінчення Кримської війни, програної імперією), 1905 поразка у російсько-японській війні та революція, що спалахнула внаслідок цього), 1917 невдачі у Першій світовій війні Росії та спровокована загальною ситуацією в країні революція) роках, які стали поштовхом для радикальних реформ та революцій в Російській імперії. ССРСР «приговорила» до розпаду насамперед поразка у «холодній війні». Видається, що в теперішню епоху каталізаторами змін можуть і повинні стати три основні чинники: 1) здатність до активного протистояння України російському впливові; перемога України як у війні проти російського агресора, так і у побудові справжньої демократичної держави; 2) перемога Грузії у протистоянні російській експансіоністській політиці і побудова там справжньої демократичної держави; 3) активізація зусиль Заходу та нарощування ним сили у протистоянні імперським амбіціям Кремля.

Проте, не варто забувати і про нещодавні болючі уроки історії, коли Росія в черговий раз знехтувала наданий їй історією шанс попрощатись з імперією. Відомо, що «виліковування від імперії» – це дуже важкий і болючий процес. Адже у Росії покоління за поколіннями виховувались у

прагненні до домінування та влади над упокореними колонізованими. Прагнення до влади, як довів Фрідріх Ніцше, є одним із найсильніших потягів людини. Можливо, це справедливо і для цілих народів, які замінили прагнення свободи смаком домінування над іншими. Адже ж відомі бунти єльцинської доби із вимогами «Єльцин, застав хахлов кормить Россию!»

Зрештою, можливо все ж правий автор бестселера «Війни Путіна. Чечня, Грузія. Україна: незасвоєні уроки минулого» Марсель Х. Ван Херпен, який стверджує: «Російський деспотизм можна порівняти із міфічною потворою, яку вдається на короткий

час повалити на землю, але перемога над нею завжди уявна, бо потвора завжди підіймає голову». І далі: «Деспотичний характер російського устрою є проблемою не тільки для мешканців країни, які стають його постійними жертвами, а і для сусідніх держав, тобто в кінцевому результаті – для всього світу. Джерело цього деспотизму тісно пов'язане із імперськими амбіціями Росії».

Якщо це справді так, то зауваження деяких опозиційних російських аналітиків щодо паростків можливих позитивних змін в Росії приречені залишатись всього лише «прекраснодушними мечтаніями». І це є реальною проблемою і для України сьогодні.

THE PHASED OPTIMIZATION CONCEPT OF MODELS FOR ASSESSING AND FORECASTING THE STRUCTURE AND MODES OF USE OF ENERGY COMPLEXES

Viktor Denisov

researcher, Institute of General Energy National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv

The phased optimization concept of models for assessing and forecasting the optimality of the structure and modes of using energy complexes is proposed.

Keywords: the phased optimization concept, quasi-dynamic technological complexes, forecast horizon.

<https://orcid.org/0000-0002-3297-1114>

In [1–6], the phased optimization concept of models for assessing and forecasting the optimality of the structure and modes of using energy complexes was proposed.

The comparative analysis of the matrices of the weighted average prime cost of electricity produced during the operation of the components of the power system in modes other than the base load mode, can be used as justification for choosing the best solution to this problem.

The weighted average prime cost of electricity produced during the operation by each component of the power system depends on: the amount of capital investment, including the cost of any loan needed to finance the construction, and may be one of the main components of the final cost of electricity; lifetime cost of operation; fuel costs.

Usually, elements of the matrix of the weighted average prime cost for the technology j in f mode is determined by one of versions of the fairly common formula. The formula specific version depends on technological, regional and economic parameters. Taking into account the stochasticity and quasi-dynamism of its parameters formula takes the following form:

$$(c_{jf\tau}) = \frac{\sum_{\tau} T_j \{ c_{\tau}^{cap} + c_{\tau}^{const(f)} + c_{\tau}^{var(f)} \}}{\sum_{\tau} T_j \frac{e_{jf\tau}}{(1+i)^{\tau}}}, \quad (1)$$

where:

$e_{jf\tau}$ – annual energy amount; c_{τ}^{cap} – capital investment; $c_{\tau}^{const(f)}$ – constant

operating expenses; $c_{\tau}^{var(f)}$ – variable operating costs, which according to manufacturers include the cost of fuel; T_j – the j-technology life cycle; τ – current year.

The dependence of the most parameters, such as e_{jft} , $c_{\tau}^{const(f)}$, $c_{\tau}^{var(f)}$, included in (1) on the mode f is explained by the use of technologies, that are part of the energy complex, in modes f other than the base load mode.

To calculate the sequence of permissible volumes of generation and energy consumption of each technology j of the energy complex k at each step τ of its life cycle $\Phi_{\tau k}\{L_k(LACE_k - LCOE_k), F[PPF(\tau), ET(k, \tau), FCF(k, \tau), EGR(\tau)]\}$, the model of economic and technological influence is used. This model is the development of the logistic model of the external influence of Bass, due to the introduction the functional of economic and technological influence [2] $F[PPF(\tau), ET(k, \tau), FCF(k, \tau), EGR(\tau)]$ into the Bass model. Where PPF – regional purchasing power factor, ET – efficiency of technology, FCF – final cost factor, EGR – economy growth rate.

Then, calculated the development scenario of the vector

$$E_{S\tau}^k\{\Phi_{\tau k}\{L_k(LACE_k - LCOE_k), F[PPF(\tau), ET(k, \tau), FCF(k, \tau), EGR(\tau)]\}\}, \quad (2)$$

such, that minimizes μ^k – the total inconsistency measure of the vectors of supplied and consumed energy for energy complex k .

The objective function of minimizing the total inconsistency of supplied and consumed energy vectors during the forecast period with the observance of mandatory limits is as follows:

$$\mu^k = \sum_{\tau=1}^T (E_{S\tau}^k - E_{C\tau}^k) \forall u(\tau, k), \xi(\tau, k) \rightarrow \min;$$

where: $E_{S\tau}^k, E_{C\tau}^k$ – total volumes of supplied and consumed energy; $u(\tau, k)$ – vector of control actions for energy complex k at the time τ ; $\xi(\tau, k)$ – vector of random external actions for k at the time τ .

The optimal target trajectory of the development vector (2) for all $\tau = 1, 2, \dots, T$, is determined on the basis of data, obtained from external sources and those, that are the initial data for calculations at the current time τ : the required balance of total

power P_{τ}^k ; installed capacity utilization rate ICU_{jft} ; volumes of constant operating expenses; amounts of variable operating costs.

The obtained results allowed us to calculate a set of the following matrices, which are necessary to forecast the optimal modes $f_{j\tau}$ of use of the technological complex at each stage of time τ : (c_{jft}) – prime cost of technology j, in mode f, used during simulation for several set values of discount i; (t_{jft}) – technological parameters; $\{e_{jft}(P_{jt}^{MAX}, YH)\}$ – accessible annual generation volumes; $\{p_{jft}(P_{jt}^{MAX}, ICU_{jft})\}$ –

accessible loads; $\{c_{j\tau}^{ti}(P_{j\tau}^{MAX}, ICU_{j\tau})\}$ – cost of electricity supply for t_i interval; $(b_{j\tau}^{ti})$ – binary matrix of optimal sets of modes of generating and accumulation technologies, in terms of minimizing the total cost of electricity supplied during t_i interval at this stage τ .

The binary matrix elements $b_{j\tau}^{ti}$, which provides the optimal set of modes of generation and accumulation in terms of minimizing the total cost of energy on the t_i interval, were defined as the solution to the optimization problem (3):

$$\sum_{j\tau} c_{j\tau}^{ti} * b_{j\tau}^{ti} \Rightarrow \min, \quad (3)$$

if performing restrictions of technological admissibility.

1. Viktor Denisov. The step by optimization model of the sustainable development of energy systems. // Science, research, development. Technics and technology. – Berlin – 2018.
2. Viktor Denisov. Optimization model of the power generating technology with energy storage system. // Science, research, development. Technics and technology. #2 – London – 2018
3. Viktor Denisov. Levelized electricity cost of nuclear power plant with energy storage system. // Science, research is, development. Technics and technology. #3 – Rotterdam – 2018.
4. Viktor Denisov. Simulation and comparative estimation of electricity cost for generation and storage technologies. // Science, research is, development. Technics and technology. #7 – Valletta (Republic of Malta) – 2018.
5. Viktor Denisov, Sergey Denisov. The optimal modes prediction of quasi dynamic energy systems. // Science, research, development. Technics and technology. #14 – London – 2019.
6. Viktor Denisov. Assessment and forecasting of the optimal modes of technological energy complexes using matrices of parameters. // Science, research, development. Technics and technology. #16 – Barcelona – 2019.

THE ROLE OF WOMEN IN EXECUTION OF THE CONCEPTION “EVERY FAMILY IS AN ENTREPRENEUR” (GENDER PROBLEMS)

Davletov Jamshid Bekmatovich

Associate Teacher, Independent Researcher,
History Faculty, the Department of National Idea, the Basis of Spirituality
and Law Education, Urgench State University, Uzbekistan

Annotation: *The article discusses the role of women in the development of family entrepreneurship, gender equality, the participation of women in international business, the impact of ethno-stereotypes, and the qualities of female leaders.*

Key words: women, entrepreneurship, business, family entrepreneurship.

When it comes to family entrepreneurship, the question of the woman and her role arises. It is no secret that today the family business is mainly aimed at involving women in socio-economic life and providing them with employment. The Decree of the President of the Republic of Uzbekistan Shavkat Mirziyoev “***On Measures to Radically Improve the Activity in the Sphere of Support of Women and Strengthening the Family Institute***» and «***On Approval of the Concept of Strengthening the Institution of Family in the Republic of Uzbekistan***» determine creation of all necessary conditions for the development of social activities of women, realization of their abilities in various fields and spheres; the need to develop effective protection mechanisms [1;2]. To this end, the Presidential Decree of June 7, 2018 «On the Implementation of Every Family – Entrepreneurship» Program emphasizes the importance of involving women who remain at home and who are unable to participate in socio-economic life. Having a lot of children, poor health conditions, underdeveloped

infrastructure are one of the reasons why women are prevented from participating in socio-economic life. The rational solution to this is to support family entrepreneurship.

Effective use of women’s activity, in the words of A. Fitrat, has been a problem for a long time, and this is why family discrimination is also an important issue. Criticizing this case, A. Fitrat writes: “Just as chastity and humility are the duties of men and women, zeal is also a right of women and men. Some husbands, on the pretext of jealousy and exertion, make their wives so bad that even their voices are silenced. They are generally not allowed outside the house.”[2;60].

It is hard to imagine and endure such «real tyranny» at the moment. Unfortunately, there are still some men who, under various pretexts, making women keep in the four walls, preventing them from doing any kind of activity and benefiting their country and people. One of the printed booklets says: “Islam has placed so much emphasis on the submissiveness of a woman to her hus-

band that if she wants to fast, she must obtain her husband's permission. One should ask her husband not only for visiting neighbors but also for going to the mosque." [3;18].

Involvement of women in social and economic life, social relations is linked to ensuring gender equality. Discrimination in the family definitely affects social relationships or social problems. Micro-family life, intergenerational relationships, and couple relationships are not just related to the family, they are directly affecting the lives of the community. It is not easy for a troubled man or a woman who is constantly being scolded by her husband to work effectively. The family atmosphere facilitates or accelerates the attainment of social goals through the mood of individuals. They say, "The family is peaceful, the people are peaceful."

Family entrepreneurship essentially means the collective, harmonious, and united efforts of family members. Family entrepreneurship is corporate governance, where all members of the family participate equally (this does not deny that everyone has a job, differentiation of the labor process). Any corporate governance is based on a common goal, everyone's participation, collective responsibility for all tasks, and joint problem solving [4; 20-28].

Relying on the principles of democracy is a way of ruling at home. Thanks to this method, families were united into professional neighborhoods, goods and services needed for the eastern markets were provided. In the eighteenth-century, Yokut-al Khamaviy, who witnessed Khorezm markets, craftsmen, and busi-

nessmen, wrote: "In almost every city in Khorezm there is a bazaar with little markets that are full of different goods" [5; 76]. Families doing business in these areas lived in mahallas as sailors, knives, cradles, and fishermen. In conclusion, historic sources show that family entrepreneurship is a characteristic of the Uzbek people, where women are not on the edge. The Uzbek ethnoculture is a phenomenon because of the skills of our women in such areas as textiles, sewing, culinary, dancing and folklore [6; 132-134].

In recent years, the role of women and men in business, entrepreneurship, the impact of gender inequality on social, cultural and family life, as well as women's leadership issues has been extensively investigated. Western scholars J.Landau, S.Marlow, T.Melamed, J.Marshallu, T. Staines, T.Mitchell, B.Bont researches the issues of ethnosocial and ethnocultural factors of gender inequality, the role of microatmospheric, sociodemographic and axiological effects in the family. The desire to create a portrait of a female leader [7] opens a new direction in the issue of women entrepreneurs in Uzbekistan.

The question of whether psychophysiological differences between women and men affect business, their entrepreneurial activity, and, consequently, family business, raises a great deal of interest among researchers and brings about different approaches and scientific concepts. In this regard, the scientific literature suggests that business relations between women and men, as well as entrepreneurial partnerships, are manifest-

ed as open or closed segregation and convergence. This makes it a special event for men and women, such as teamwork, cooperation, equal responsibility, friendship or rivalry formed in the course of social activities, competition in the business, agility, and art [8;293]. For example, according to J.Landau, women today have equal rights with men in the business world, but they are not able to get rid of men's ethnostereotypes ("a man can compete", "a woman cannot risk", "women are lack of courage and self-confidence"). These ethnostereotypes often hinder women's status, their opportunities, and their courage. [9; 397-398].

In Western Europe, where feminism is shaped and spread, gender inequality is gaining increasing attention, especially in the areas of business and entrepreneurship. According to J.Marshallu, women are "aliens" in business and S. Komivz believes that women can work with men and even use gender inequality to benefit their leadership. [10; 357-359]. T.V. Bendas states that in Western European business today, men work more effectively in the lower level, and women in the middle. [8; 293]. But men dominate at the top of the business, with women running for transnational corporations and malls rarely seen.

"Segregation" means separation. Psycho-physiologically, both men and women are different sexes and beings. But rational thinking, striving for a comfortable and happy life, creativity, developing abilities, and having their rights and freedoms as human beings are related to both of them. This fundamental need

motivates segregation with convergence (harmonization).

The participation of women in family business as an equal subject in Uzbekistan is guaranteed by our Constitution. Discrimination in business,, discrimination between women and men, and their differentiation shall not be permitted. *The Law on Guarantees of Freedom of Entrepreneurship* (new edition, 2012) contains no clause on gender differences, which means that both sexes have the same right to participate in business [11].

Women and men must be equally involved in family business, otherwise the overall goal remains unclear, and work and task are not adequately performed.

We asked our respondents the question, "What plays an important role in family business?" Among the answers, 72% people answered "Making Money", 70% for "Business", 61% for "Leadership", 58% for "Family Support". Interestingly, women – respondents are more likely than male respondents to prioritize Family Assistance (59%) and Finding Sponsors (80%). Money and earning are always in the spotlight of entrepreneurs, but its reasoning as a problem gives different indicators in the responses of female and male respondents. While men have the freedom, risk, and dedication to investing their money, women like to be cautious, slow in spending money. These differences in the entrepreneurial mentality cannot be rationalized, of course, but their consideration allows for a meaningful and effective use of the internal spiritual and psychological mechanisms of family business development.

In the scientific and philosophical literature, business is not explored as a separate phenomenon. There is no clear definition in the socio-economic literature. Therefore, it is necessary to seek answers to the questions about what business is and what its features are important for family business. Among the above responses, it occupies 70%, which means that the respondents have correctly understood the essentials and aspects of family business. They suggest that only business families can be entrepreneurs. Business, in our opinion, is a socially important activity aimed at meeting the needs of consumers. It operates in accordance with a written or oral agreement with a consumer [12; 42-44].

Consumer needs are high in business. So business is the type of activity that goes to consumers. In female entrepreneurs this character has not become a business tactic. Uzbek women have a tendency to abide by Muslim traditions as not to show themselves to men and to feel ashamed. Entrepreneurship requires transparency, listening to and meeting the needs and demands of the consumer. Here traditional concepts, ethnostereotypes and modern business qualities coexist.

In 2018, the government allocated about 2 trillion soums to the state programs **“Every Family is an Entrepreneur”** and **“The Youth are Our Future”**, where more than 2,600 business projects have been implemented. The number of family-owned businesses increased 1.5 times compared to 2017, and today about 2 million families are engaged in business and entrepreneurship. In 2019 it is

planned to direct over 4 trillion (more than twice in 2018) funds for the implementation of **“Every Family is an Entrepreneur”**, **“Prosperous Village”** and **“Prosperous Mahalla”** programs [13].

In 2018, the country ranked 74th out of 190 countries in terms of business and entrepreneurship preferences. However, in 2013 it ranked 154th out of 185 countries. Clearly, the support of entrepreneurship in our country has become one of the most important directions of the domestic policy. All conditions are created for increasing the role of women in the family business and their entry into the ranks of modern business women in the world. However, women who have made great strides in business are few and far between. You can also participate in international business through family entrepreneurship, which requires access to world markets, knowledge of foreign languages, secrets of commerce, and dedication to your business. Some of our women go abroad to do business with small businesses, but they do this without any registration in government institutions. Such “illegal business” does not allow an entrepreneur to work extensively, obtain loans from the state, open offices, or hire labor. In this regard, there is a lack of specialized knowledge for women – illegal entrepreneurs.

References:

1. Decree of the President of the Republic of Uzbekistan “About measures for radical improvement of activities in the sphere of support of women and strengthening of institute of family” // Public speech. 2018, February 3.

2. Fitrat A. Family. – Tashkent: Spirituality, 2006.
3. The Duties of a Muslim Woman to Her Husband. Manufacturer- Abdulkadir Dada ugli. Responsible editor – Sheikh Abdulaziz Mansur, Tashkent, 2004.
4. Corporate governance: theory and practice, Novosibirsk, 1998.
5. Aminov B., Shodiev M., Characteristics of the market, Tashkent, 1996.
6. Nishonova O. Aesthetic value of Uzbek ethnoculture, Tashkent, 2013.
7. Annaeva N. The genesis, theory and practice of women's entrepreneurship, Samarkand, 2017.
8. Bendas T.V. Psychology of Genders, Saint Petersburg, 2007.
9. Landan J. The relationship between race and gender to manager rating of promotion potential // Journals of organizational behavior. 1995. Vol. 16. No. 4.
10. Komives S.R. The same-and-cross-gender work to staff performance and supervisor Leadership // Sex roles. 1991. Vol. 24. No. 5-6.
11. Law of the Republic of Uzbekistan. «On Guarantees of Freedom of Entrepreneurial Activity» (new edition). Collection of legislation of the Republic of Uzbekistan. 2012, No. 18.
12. Ruziev R.J, Choriev M.Sh., Khodjaev E.K, Contractual and legal bases of ownership and disposal of entrepreneurial activity, Tashkent, 2014.

THE ROLE OF CULTURAL HERITAGE OF THE CENTRAL ASIA PEOPLE IN THE FORMATION OF ORIENTAL SPIRITUAL IMPERATIVES

Khadjiev Umrbek Shonazarovich

Independent Researcher, History Faculty, the Department of the Theory of Developing Democratic Society in Uzbekistan, Urgench State University, Uzbekistan

***Annotation:** The Central Asia is rich in cultural traditions, customs, different national identities. Their role is very crucial in the developmental stages of the countries. In this article we discuss the oriental spiritual imperatives and their role in culture of the Central Asia countries.*

Key words: social relations, spiritual legacy, traditions, commercialism

In the second millennium BC, there were four classes of “varna” system in India. From this point on, social relations, moral and ethical considerations has also been transformed into an objective form according to the stratification system. Concepts such as evil and goodness, justice and violence, love and wrath, equality and inequality become manifested by these attributes, and begin to express certain aspects of reality. Mantra (Upanishad and veda) emphasizes the uniqueness of life, that all the things does not always bring, the divine power of good and luck, the need to honor this power, to sing praises, and to seek the living and creator [1].

With the emergence of Buddhism, the abstract spiritualist beliefs of the past fall into a particular system, religious system, which is particular to Indian people, combines their mentality and spiritual-moral heritage, formed. “The Buddha puts moral perfection at the center of these phenomena when he talks about the spiritual world, the way of life, its social relations, and its impact on society. He seeks to re-

veal human relations with the outside world, the state and society in anthropocentric, spiritualist terms. He sometimes confronts the outside world, the social environment, with the individual’s inner world, spirit and spirituality. He condemns private property, career aspirations, passions, human interest, need, ambition and love for women. Some researchers blame Buddhism for depression because of this ascetics”[2].

These views have a stable place in the Eastern moral values. All religions that have emerged after Buddhism replicate them in one way or another. Disillusionment is a characteristic of human nature, thanks to which Schopenhauer’s philosophy is unique. “In fact Buddhism is a doctrine of social morality. Gautama was looking for ways to rid the world of suffering, in that regard, he developed transcendental stages of reaching the nirvana. Though he does not think of justice and injustice in public life, the rule of society and the state, his nirvana idea promises a place where suffering is eliminated, injustice is ended, everyone is equal, free, inde-

pendent and comfortable. To do this, a person must be free from such things as greed, egoism, and violence. These moral imperatives are deeply embedded in the social and spiritual heritage of the East, and all Eastern thinkers have linked societal development with the formation of the above-mentioned moral imperatives”[2].

The philosophical and spiritual legacy of Chinese cosmology, especially Confucius, Lao Tzi, Men Tzi, and Sun Tzi, gave the Oriental vision a distinctive, uniqueness and grandeur. For example, the ideas of the person and the society, the individual and the state relationships have not still lost their importance in life, but they are appealing to modern education and science. Confucius is a supporter of evolutionary development. Its autonomy, its appeal to the past, and its aspiration to preserve and restore the traditions of the ancestors, are indicative of the character of evolutionary development. Confucius says: “Without customs, respect leads to anxiety, and honesty leads to brutality... I believe in the past and love it.” [3] The concept of “Eastern traditionalism” comes in the form of an objective requirement, law, and imperative of existence in all social relations, moral ethics, and practices. None of the Oriental doctrines, moral and ethical ideals are opposed to them, but regard traditions, commercialism as a prerequisite for social and spiritual development. Confucius’s concept of compromise also has a moral sense.

“The Golden Interval is one of the main elements of the Confucian Reform methodology and ideology.” [4] Accord-

ing to him, all the things have two sides, accepting one of them as absolute true can lead to radical nihilism and conflict. “To be noble, not to be cruel, to be demanding, not to be nervous” is important in managing the affairs of the state and society, and in dealing with people in accordance with the principles of morality. [3]

From the point of view of philosophical teachings, conflict and the existence of hypocritical parties are features of objective existence. To deny this feature is also to reject the objective laws of life and development. Confucius, however, is not concerned with these metaphysical considerations, instead ensuring that social relations live in harmony with the principle of “Golden Interval” without conflict. Therefore, its philosophy and political ethical legacy are pragmatic.

Confucius’s following ideas are interesting: “The empire is a rider; bishop and laws are the horse rope; a horse is the people. In order to manage horses well, it is necessary to properly control them, to keep the “rope” and the stimulus straight, to estimate the strength of the horses, and to use the bridle according to their running. Under these conditions no sound could be heard from the king, even though he did not use the ropes, the horses would run themselves” [3]. Here Confucius’s political ethics are more clear: the king is a ruler, the rider and the people are the horse. Just as the king (ruler) uses “gifts” and stimuli, the people “run” according to them. At the same time, in some instances, the author emphasizes the need for the king (governor) officials

to act relying on the wise ministers, even if they are “little officials,” and if they are well-informed people. Here Confucius’s views are similar to those of Plato’s “ideal monarch”, “wise ruler”, and “philosopher king.” But the Confucian king can be replaced by another noble man, and Plato’s one is the only one who “knows the whole.” Even though the author seeks to divulge the king (ruler) as the “son of heaven,” he has no supernatural or mythological qualities. In all of Confucius’s contexts, he comes as a model of a moral and social role, living with the anxieties of his own people.” [2]

In Chinese philosophy and spiritual legacy, there are experiences and ideas that have shaped Orientalism and moral manners, which have not been left behind in secularism, but have further enriched the Confucian spiritual moral paradigm that relied on them. Today, it is impossible to imagine the moral imperatives of the East without these experiences, traditions and practices that correspond to the realities of life and objective laws of social development. Even though Lao Tzi’s Daoism is full of paradoxes, it has become a peculiar feature of Chinese strategy and thinking. This strategy is a tactic to fully utilize the predictive capabilities of social thinking, the ways of progress, the challenges of justice and the good.[5] Lao Tzi supports the discursive reality of the mind, the continuous search for innovation, the

uniqueness of the mind, and the intellect. Demand for cleverness has become a way of life and thinking of the Chinese people, and in just 20 years China has rapidly absorbed the laws of market economy and has become one of the leading countries in the world in social and economic development.

Traditions, values, especially Islam played an important role in the formation of Eastern moral imperatives and the cultural heritage of the peoples of Central Asia. But the formation of these imperatives was not straightforward, they were shaped by contradictions of objective and subjective characteristics. According to the experts, before Islam all mankind, including the people of our country have gone through a very long historical process and have gone through a great spiritual development. When our ancestors first realized their relationship with nature as part of a particular tribe, they then expanded to the region.

References:

1. Rigveda. Moscow: Nauka, 1981
2. Alimasov V. and others. Social and spiritual heritage and its role in furthering democratic reforms in Uzbekistan, Tashkent, 2014.
3. The sages of the Middle Kingdom. Sim-perepol, Renome, 1998.
4. History of Chinese philosophy. Moscow: Progress, 1989.
5. Sun ji. The art of strategy. Moscow: Eskimo, 2007.

THE PECULIARITIES OF THE PROBLEMS AND CRISES THAT IMPEDE THE DEVELOPMENT OF THE SOCIETY

Sadanova Dilnoza Alimbayevna

Independent Researcher, History Faculty, the Department of the Theory of Developing Democratic Society in Uzbekistan, Urgench State University, Uzbekistan

***Annotation:** The development of the society depends on stable management and special rules. However, people are living in a very rapid society, which makes it too difficult to go at the same speed with the innovations that are occurring every moment. In this article, we have discussed several problems, which prevent the progress of the society. Moreover, we try to give some solutions to these problems.*

Key words: life, progress, global sectors, crisis, catastrophic events.

Every stage, year, day and moment of human life, as well humanity has their own value, meaning and complex problems. Today, however, the world is experiencing a very special, extremely complex and contradictory process. This is because, at this time, unprecedented changes are taking place in the life of mankind, which mark the beginning of a new era, and there is a need to solve complex and acute problems directly affecting the fate of humanity.

The complexity of the problems of this period is that not only they are political, economic and social, but also the problems are common to Western or Eastern civilizations and the complex and universal problems affect humanity and all aspects of life. Today, global issues, which cover the whole issue of human life and death, are emerging with unprecedented urgency and importance, and this is primarily a reflection of the spiritual values of Western and Eastern civilizations.

The extreme urgency of the issue is evident at every step, both in political turmoil and in the social and economic

crisis, in the upbringing and health problems of a small family. It is natural for anyone to think deeply about the end, the meaning and purpose of their lives.

Crisis is, in a broad sense, an expression of the fact that an object or process has reached a certain threshold in its development, that it can no longer remain, and that it is time for its transformation (qualitative change). The modern science of the modern era has also introduced a new concept of “bifurcation point” to represent the state of the synergetic crisis. Thinking of globalization of the crisis, thinkers assume that it represents the sign of the “end times” (apocalypse) for civilization. Indeed, the problems posed by this globalization crisis are so multifaceted, comprehensive, and unbelievably complex, at the same time, very urgent and pressing.

Because they belong to all sides of life, not only one side; to all people and humanity, not only to some nations, countries, and even large regions. The crisis of global civilization has created global sectoral crises, as well. Take, for example, **the**

crisis (crisis) in formal medicine. There may be at least three reasons.

The first reason is that formal (scientific) medicine has always been concerned with the treatment of the consequences, not the disease itself. After all, it is considered the disease to be related to the human body and the fact that the disease is related to the soul, the heart, the ideology of its owner is denied. However, ancient thinkers (such as Plato and Hippocrates) showed that the root of the disease is in the patient's psyche. This forms the spiritual basis of the formal medicine crisis.

The second reason is that medicine does not treat the whole body as a whole, but has treated some organs without considering the complex interconnectedness. As a result, it cures one or more organs of the human body, while other organs lose sight of it. This can also cause the rest organs to be ill.

The third reason can be seen at the present time when the immune system is weakened (as well as hereditary disorders) in the human body.

Immunodeficiency is an objective cause beyond the control of official medicine, and modern medicine cannot resist it. And the third reason is the result of widely accepted technical and technological advances. These advances have led to serious damage to not only the nature, but also the human body, as a result of changes in the natural habitat – disturbance of climate rhythms, soil, water, air pollution occurred, as well as acid rain and other processes lead to the ecological crisis. Because of this, medicine is now recognizing that it has fallen into disrepair and is in crisis.

The ecological crisis is the result of the imbalance between society and nature (the biosphere), that is, the nature, and inferiority of the entire human community. Now, not only the great thinkers, scientists, economists, politicians and intellectuals but even ordinary people recognize the global environmental crisis. Scientists now have no scientific basis for even suggesting that “the effects of humanity's influence on the environment can be eradicated... now it is clear that humanity has fallen into a trap of slow motion, or can it be left out of it”. Frankly, scientists now predict that there will be an environmental collapse that will destroy not only our eco-friendly home, but the “smart man” in the coming decades.

It is now difficult for mankind to overlook the scale of catastrophic events that have occurred over the centuries. In this sense, ecology can be defined as the suffering of human conscience, though of late. Indeed, such tragic events as the Hiroshima tragedy and the Chernobyl accident, sparse ozone, climate change, tropical forests, fires and floods, land, water, air pollution, tsunamis and chemicals have left a deep wound in the human heart. There is no end to the list of such facts, and you do not even have to be a scientist to see them.

While studying natural disasters, attention is paid to the nature of the disaster, its causes and processes. For example, slopes and ground waters are more likely to reach the ground surface. They develop more especially in the northern exposition of the mountains. This is because the northern exposition keeps moisture more

than the southern exposition, which causes the rock to slip. Such disassemble is particularly dangerous for transport routes. Therefore, such processes should be taken into consideration when constructing roads. Flood events are caused by heavy rains in mountainous regions. When constructing buildings, it is important to take into account the areas where floods can occur.

There is a link between events and processes in nature. Salinity of soils can affect even human health. However, this effect is directly influenced by drinking water and farming products. Continuous exploitation of salt, saline water, and airborne respiratory tract pollutants reduce immunity and cause various diseases, especially anemia. When looking for solutions to such geo-ecological problems, many factors must be considered.

It is no secret that these processes make mankind wonder how long they can live on earth. It is not just about natural resources, energy resources, depletion, pollution of nature, but also that human beings are deprived of the ability to breathe even fresh air, lack of pure nutrients, all rivers, forests, oceans, land. The blue, rocky soil is irreversible. In other words, the more the intellectual abilities and civilization of humanity evolve, the more the pit itself becomes comfortable and deeper, and the technology becomes a means of exploiting nature.

List of publications used:

1. Popper K. All people are philosophers. – Moscow: Phoenix, 2006.
2. Montaigne M. Experiments. Book 2.- Moscow. Leningrad: Science, 1958.
3. Aesthetics of the Renaissance. Anthology. In 2 t. T. 1-Moscow: Thought, 1981.
4. Shermuhamedova N. the methodology of Philosophy and Science, Tashkent, 2005.

ФОРМУВАННЯ ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

Кравчук А.О.

Канд. екон. наук, доцент кафедри обліку і оподаткування
Одеський державний аграрний університет

Куслій Н.В.

Магістр
Одеський державний аграрний університет

Нестер Н.В.

Магістр
Одеський державний аграрний університет

***Анотація.** В дослідженні розглянуто фактори та чинники, які впливають на величину витрат сільськогосподарського виробництва. Узагальнено результати аналізу динаміки обсягів витрачених ресурсів по формуванню собівартості виготовленої сільськогосподарської продукції. Досліджено структуру статей витрат, що включає виробнича собівартість продукції рослинництва та виділені причини зростання їх питомої ваги.*

Ключові слова: витрати, сільське господарство, виробництво, ресурси, собівартість, продукція.

Key words: costs, agriculture, production, resources, cost, production.

Визначальним фактором успішності будь-якого бізнесу є досягнення ним основної мети – отримання та зростання прибутків. Проте одним з основних факторів нарощення прибутковості є обсяг та якість вкладених ресурсів, що являють собою витрати. Оптимальність є найважливішим критерієм при визначенні та формуванні витрат виробництва, виступає запорукою успіху бізнесу та створює передумови для розвитку підприємства.

Дослідженню наукових та практичних підходів з формування ресурсної

бази виробництва присвячено чимало праць. Зокрема, науковці плідно працюють над удосконалення розуміння поняття «витрати», його економічної сутності та значення. До них належать наукові напрацювання таких вчених, як Андрійчук В.Г., Бойчик І.М., Бутинець Ф.Ф., Грещак М.Г., Дем'яненко С.І., Маренич Т.О., Партин Г.О., Охріменко О.І., Цал-Цалко Ю.С. та ін. В продовження даних досліджень, інша група науковців визначає процеси формування витрат: Волошина О. А., Колісник Г. М., Саблук П.Т., Свидло Г.І., Степанова В. О., Цап В. Д., Шутько Т. І. та ін.

Таблиця 1

Виробнича собівартість продукції (робіт, послуг) рослинництва в підприємствах України

Статті витрат, млн. грн	Роки			В середньому за три роки, млн. грн	Структура витрат, %	Відхилення 2018 р. до 2016 р., %, рази
	2016	2017	2018			
Витрати – усього	132745,2	269076,8	302798,7	234873,6	100,0	В 2,3 рази
Прямі матеріальні витрати – усього: в т.ч.	94498,4	141904,2	153092,4	129831,7	55,3	162,0
насіння та посадковий матеріал	22009,6	26371,5	29971,4	26117,5	11,1	136,2
інша продукція сільськогосподарства	668,4	2789,7	2954,8	2137,6	0,9	В 4,4 рази
мінеральні добрива	36694,8	43039,4	49206,6	42980,2	18,3	134,1
пальне і мастильні матеріали	19156,1	24500,8	30590,8	24749,2	10,5	159,7
електроенергія	1483,1	1409,1	1478,5	1456,9	0,6	99,7
паливо й енергія	1147,1	1963,5	1950,3	1687,0	0,7	170,0
запасні частини, ремонтні та будівельні матеріали для ремонту	13339,3	14278,6	15886,2	14501,4	6,2	119,1
Прямі витрати на оплату праці	7243,3	13246,7	15874,1	12121,4	5,2	В 2,2 рази
Інші прямі витрати – усього: в т.ч.	44051,7	66364,9	77535,7	62650,8	26,7	176,0
ввідування на соціальні заходи	1557,3	2848,0	3483,7	2629,6	1,1	В 2,2 рази
орендна плата за земельні частки (паї)	21673,4	32670,4	39484,7	31276,2	13,3	182,2
орендна плата за майнові паї	274,3	413,2	378,2	355,2	0,2	137,9
амортизація	9506,4	14046,7	18459,8	14004,3	6,0	194,2
Загальновиробничі витрати – усього:	23456,1	47561,0	56296,5	42437,9	18,1	В 2,4 рази
з них оплата послуг сторонніх організацій	11411,4	23142,6	27272,0	20608,7	8,8	В 2,4 рази

У цілому, на величину витрат виробництва впливають різні чинники, які можна об'єднати в дві загальні групи – зовнішні та внутрішні [1]. Зовнішніми вважають державне регулювання еко-

номіки, економіко-географічне розташування, політико-правове середовище, природно-кліматичні умови, рівень еластичності цін реалізації, рівень цін на виробничі ресурси, рівень цін на

сільськогосподарську продукцію, систему оподаткування в сільському господарстві, фінансово-кредитний механізм. Внутрішніми чинниками є виробничі потужності сільськогосподарської техніки, впровадження інноваційних технологій виробництва, діяльність служби збуту продукції, економія ресурсів підприємства, інформаційне забезпечення, кваліфікація працівників, організація управління та виробництва, планування й нормування витрат на всіх стадіях технологічного процесу виробництва, техніко-технологічне забезпечення, умови виробництва та ін. Проте сільське господарство має специфічні риси, обумовлені особливостями галузі, які необхідно враховувати при здійсненні підприємницької діяльності, що відображується в плануванні виробничого процесу.

При формуванні бізнес-плану виробництва у розділі витрат детально мають бути визначені статті необхідних ресурсів, тому важливим питанням є вивчення розподілу активів на закладення собівартості майбутньої продукції.

Аналізуючи інфляційні тенденції та ринок ресурсів, можемо зазначити, що в Україні виробництво сільськогосподарської продукції постійно дорожчає.

В табл. 1 вивчимо тенденції з формування собівартості продукції рослинництва в Україні. За статистичними даними табл.1 у 2018 року, у порівнянні з аналогічним періодом 2016 року, витрати на виробництво сільськогосподарської продукції галузі рослинництва зросли в 2,3 рази.

Зокрема, прямі витрати на оплату праці та на соціальні заходи виросли в 2,2 рази, загальновиробничі витрати зросли в 2,4 рази, а прямі матеріальні витрати збільшилися на 62%.

У структурі виробничих витрат відповідно до даних табл.1 значну частину ваги займає вартість добрив, засобів захисту рослин (18,3%), орендної плати за земельні ділянки (18,1%), насіння та посадкового матеріалу (11,1%), а також пально-масляних матеріалів (10,5%). Витрати на оплату праці за роки дослідження зростають з урахуваннями підвищення рівня мінімальної оплати праці, чим пояснюється збільшення частки цієї статті витрат у загальній структурі собівартості виробництва сільськогосподарської продукції, і у 2018 році вона складає 5,2%.

Велика питома вага добрив в структурі витрат, пояснюється тим, що українські господарства значно збільшили їх використання. А саме, беручи до уваги показники восьмирічної давності, які в середньому показували використання 24 кг діючих речовин на 1 га, сьогодні становлять 123 кг. Також необхідно врахувати те, що підвищення цін на деякі засоби захисту рослин пов'язано з подорожчанням їхнього виробництва. Основним постачальником на український ринок є Китай, який через посилення екологічних норм, скоротив виробництво добрив, діючих речовин і проміжних хімічних продуктів. Це призвело до зростання ціни одного літра або кілограма препарату на 10-15%.

Крім того, рівень витрат у наступних роках залежатиме від стабільності національної валюти, оскільки значна частина матеріальних витрат коригується розміром цін на нафтопродукти й газ, які імпортуються.

Основна мета у загальній системі формування собівартості продукції є максимальне покращення її якості. Конкурентоздатність якісної аграрної продукції України сприятиме забезпеченню продовольчої безпеки регіону і країни в цілому, виходу на нові ринки збуту, і як наслідок, зростанню прибутковості.

Пріоритетним критерієм планування витрат виробництва залишається оптимальність, так як наразі ринок потребує якісного, проте недорогого товару. Вважаємо, що основні резерви збільшення доходів закладені у ретельному дотриманні агротехнологічних заходів. Запровадження сучасних економічних технологій, забез-

печать окупність затрачених ресурсів з максимальною ефективністю.

Література

1. Шутько Т. І. Особливості формування витрат сільськогосподарських підприємств / Т. І. Шутько // Інвестиції: практика та досвід. – 2015. – № 22. – С. 125-128. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2015_22_27.
2. Кравчук А. О. Нарощення фінансових потоків суб'єктів аграрного бізнесу / А.О. Кравчук, С. В. Вихристюк // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – С. 31-37. – Режим доступу: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=6292&i=5>.
3. Кравчук А.О. Проблеми та пріоритетні напрями розвитку виноградарсько-виноробної галузі України / А.О. Кравчук, А.В. Казанджі// Науково-виробничий журнал: Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2019 р., – № 2 (107). – 41-48 с.
4. Кравчук А. О. Діагностика та моніторинг діяльності суб'єктів аграрного бізнесу. / А.О. Кравчук, О. В. Карабанов // Український журнал прикладної економіки. – 2016 р. – Том 1. № 4. – С. 56-64.

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТА ВНУТРІШНЬО ГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ В ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

І.Я. Максименко,

к.е.н., доц.

Національний університет «Запорізька політехніка»

м. Запоріжжя, Україна

А.А. Тронькіна,

магістрант

Національний університет «Запорізька політехніка»

м. Запоріжжя, Україна

Ключові слова: внутрішньогосподарський контроль, групи, ідентифікація, критерії визнання, нематеріальні активи.

Keywords: internal control, groups, identification, recognition criteria, intangible assets

Згідно із п.4 ПСБО 8, **нематеріальний актив** це актив, який не має матеріальної форми та може бути ідентифікований.

Облік НМА ведуть за такими групами:

– права користування природними ресурсами (право користування надрами, іншими ресурсами природного середовища, геологічною та іншою інформацією про природне середовище тощо);

– права користування майном (право користування земельною ділянкою відповідно до земельного законодавства, право користування будівлею, право на оренду приміщень тощо);

– права на комерційні позначення (права на торговельні марки (знаки для товарів та послуг), комерційні (фірмові) найменування тощо), крім

тих, витрати на придбання яких визнають роялті;

– права на об'єкти промислової власності (право на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, сорти рослин, породи тварин, компонування (топографії) інтегральних мікросхем, комерційні таємниці, у тому числі ноу-хау, захист від недобросовісної конкуренції тощо), крім тих, витрати на придбання яких визнають роялті;

– авторське право і суміжні з ним права (право на літературні, художні, музичні твори, комп'ютерні програми, програми для електронно-обчислювальних машин, компіляції даних (бази даних), виконання, фонограми, відеограми, передачі (програми) організацій мовлення тощо), крім тих, витрати на придбання яких визнають роялті;

– інші нематеріальні активи (право на здійснення діяльності, використання економічних та інших привілеїв тощо).

Під час проведення внутрішньогосподарського контролю слід зауважити, щоб об'єкт можна було визнати НМА, **мають бути дотримані такі умови:**

- об'єкт не має матеріальної форми;
- об'єкт може бути ідентифікований;
- від використання об'єкта очікується отримати економічну вигоду;
- вартість об'єкта можна достовірно визначити.

Згідно із п. 9 П(С)БО 8, не можуть бути визнані НМА:

- витрати на дослідження;
- витрати на підготовку та перепідготовку кадрів;
- витрати на рекламу та просування продукції на ринку;
- витрати на створення, реорганізацію та переміщення підприємства або його частини;
- витрати на підвищення ділової репутації підприємства, вартість видань і витрати на створення торгових марок (товарних знаків).

Інформацію про наявність і рух НМА показують на **рахунку 12** «Нематеріальні активи».

При проведенні внутрішньогосподарського контролю нематеріальних активів:

- визначають фактичну наявність НМА;
- установлюють лишки або нестачі НМА шляхом зіставлення фактичної їх наявності з даними бухгалтеру;

– виявляють застарілі НМА, а також НМА, які частково втратили свої первісні якості та споживчі властивості;

– виявляють НМА, що не використовуються;

– виявляють НМА, що не відповідають критеріям визнання;

– визначають реальну вартість НМА і за необхідності проводять їх переоцінку.

Отже, наявність об'єктів НМА та обґрунтованість їх оприбуткування встановлюють за документами, що були підставою для їх оприбуткування, або за документами, якими оформлені майнові права.

Література:

1. Maksymenko I. Accounting and analytical procurement of state financial control and directions of its implementation in Ukraine / I. Maksymenko, T. Melikhova // Baltic Journal of Economic Studies, Volume 3 Number 5. Riga: Publishing House «Baltija Publishing», 2017, P. 268–275.
2. Maksymenko I. Fiscal audit development in the system of budget process management / I. Maksymenko, T. Melikhova, O. Zorya // Academy of Accounting and Financial Studies Journal Volume 22, Issue 6, 2018. – Режим доступу: <https://www.abacademies.org/articles/fiscal-audit-development-in-the-system-of-budget-process-management-7767.html>
3. Максименко І. Я. Внутрішній аудит: підвищення ефективності роботи та забезпечення прибутковості підприємства. / І.Я. Максименко // Сталій розвиток економіки. – 2013. – № 1. – С. 294–296.
4. Максименко І. Я. Нематеріальні активи: сутність, визнання та класифікація в здійсненні управлінської діяльності. / І. Я. Максименко, В. А. Соболь // Агро-

- світ. 2018. № 18. С. 26–29. DOI: 10.32702/2306-6792.2018.18.26
5. Максименко І. Я. Особливості обліку нематеріальних активів в управлінні підприємством / І. Я. Максименко, О. П. Зоря. // Агросвіт. – 2017. – С. 53–56.
 6. Максименко І. Я. Особливості проведення інвентаризації як форми внутрішньогосподарського контролю в бюджетних установах / І. Я. Максименко // Економічний простір. – 2015. – № 103. – С. 167-175.
 7. Максименко І. Я. Особливості обліку нематеріальних активів бюджетних установ в умовах трансформації обліку до міжнародних стандартів / І. Я. Максименко // Науково-виробничий журнал Інноваційна економіка. – 2015. – № 5 (60). – С. 181–185.
 8. Максименко І. Я. Особливості обліку необоротних активів бюджетних установ / І. Я. Максименко // Ефективна економіка. – 2014. – № 6. Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=8&w=I.+Я.+Максименко>
 9. Максименко І. Я. Державний фінансовий контроль як важливий фактор дієвості ведення обліку та аналізу діяльності бюджетних установ // І. Я. Максименко / Агросвіт. 2016. № 15 16. – С.36 40.
 10. Максименко І.Я. Особливості обліку переоцінки основних засобів підприємства / І. Я. Максименко, П.Б. Черевко // International Scientific Conference economy and society: Modern foundation For human development, Part 2, October 31, 2016. Liipzig, Germany: Baltija Publishing. – С. 169–171.
 11. Максименко І. Я. Особливості відображення в обліку операцій з ліквідації основних засобів в управлінні підприємством / І. Я. Максименко, О.І. Філатова // Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 19. С. 37–40. DOI: 10.32702/2306-6814.2018.19.37

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ РЕЗЕРВІВ ТА ЇХ ВІДОБРАЖЕННЯ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ БАНКУ

О.П. Зоря,

к.с.н., доц.

Національний університет «Запорізька політехніка»

м. Запоріжжя, Україна

Ю.В. Василенко,

магістрант

Національний університет «Запорізька політехніка»

м. Запоріжжя, Україна

Ключові слова: банківська установа, банківські резерви, бухгалтерський облік, бухгалтерські рахунки, збитки, звітність.

Keywords: banking institution, bank reserves, accounting, accounting accounts, losses, reporting.

Процес формування та використання банківських резервів є відображення інформації в системі бухгалтерських рахунків, які відрізняються залежно від видів резервів. Для фіксації резервів очікуваних або зазнаних збитків використовуються рахунки відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України та Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України Постанова Правління НБУ № 89 від 11.09.2017 р. Відповідно до чинного Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України передбачено обліковування резервів під знецінення боргових цінних паперів, що рефінансуються НБУ, під заборгованість інших банків, під дебіторську заборгованість за операціями з банками та з клієнтами, а також за операціями банку, під заборгованість за кредитами, що нада-

ні клієнтам, під знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення, на покриття ризиків та витрат, забезпечення оплати відпусток, а також загальні резерви та фонди банку.

У зв'язку з запровадженням вимог Міжнародного стандарту фінансової звітності 9 «Фінансові інструменти» формування резервів очікуваних або зазнаних збитків здійснюється за всіма активами.

Резерви – це матеріальні чи грошові запаси, що створюються на випадок необхідності. Ця частина матеріальних, фінансових ресурсів тимчасово виключена з обороту і слугує джерелом, з якого використовуються ресурси у разі крайньої необхідності. У банківській справі розрізняють обов'язкові, загальні та спеціальні резерви.

Об'єктом резервування є об'єкти бухгалтерського обліку, зокрема гос-

подарські засоби та джерела їх утворення. Серед об'єктів бухгалтерського обліку, які підлягають резервуванню, виділяються кредити клієнтам, банкам, кошти, розміщені в інших банках, цінні папери, результати активних операцій, що обліковуються на позабалансових рахунках, грошові кошти, дебіторська заборгованість, основні засоби, нематеріальні активи та інші цінності, які підлягають переоцінці.

Основні завдання обліку банківських резервів: вчасне отримання та обробка даних для формування резервів банку; правильність розрахунку необхідних обсягів банківських резервів; достовірне та своєчасне оформлення документації з обліку операцій з формування, коригування та використання резервів банку; контроль за зміною ризику за активом та відображення цього факту в обліку; надання інформації про вплив обсягів банківських резервів на результати діяльності банку; відображення повної, правдивої та неупередженої інформації про банківські резерви у фінансовій та управлінській звітності банку; дотримання облікових вимог вітчизняних, міжнародних нормативних документів та внутрішніх положень; перегляд підходів до оцінки ризиків, захист від яких забезпечується відповідним резервом; проведення інвентаризації банківських резервів.

Виконання завдань обліку резервів забезпечується за рахунок його ефективної організації, яка покликана забезпечити формування повної, своє-

часної і достовірної інформації для внутрішніх та зовнішніх користувачів звітності.

Облік резервів є невід'ємною складовою процесу – резервування. Організація процесу роботи з резервами складається з таких етапів: організаційно-методологічний етап; етап збору інформації; етап оцінки ризиків та резервів; формування чи коригування резервів в обліку; оцінка необхідності використання резервів; відображення використання резерву в обліку; контроль процесу; підготовка та складання звітності; аналіз резервів.

Отже, резерви є дієвим методом захисту від ризиків, а також мірою ризику, зафіксованою у бухгалтерському обліку.

Література:

1. Міжнародний стандарт фінансової звітності 9 «Фінансові інструменти» № 929-016 зі змінами і доповненнями, в редакції від 30.06.2017 р.). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// zakon.rada.gov.ua/go/929-016](http://zakon.rada.gov.ua/go/929-016).
2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України (Постанова Правління НБУ № 89 від 11.09.2017 р. зі змінами і доповненнями, в редакції від 02.02.2019 р.). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// zakon.rada.gov.ua/go/v0089500-17](http://zakon.rada.gov.ua/go/v0089500-17).
3. Сіухіна К. М. Організаційні етапи обліку резервів / К. М. Сіухіна // Підвищення науково-технологічного рівня економіки та її ефективності: матер. Міжн. наук.-практ. конф. (м. Львів, 24-25.02 2017 р.) / ГО «Львівська економічна фундація». – Львів: ЛЕФ, 2017. – С. 122-125.

ЗОДЧЕСТВО ЕПОХИ КОНСТРУКТИВІЗМУ

Штирбу О. О.

студентка архітектурного факультету Придніпровської державної академії будівництва та архітектури, м. Дніпро, Україна

Саньков П. М.

к.т.н., доцент кафедри архітектури Придніпровської державної академії будівництва та архітектури, м. Дніпро, Україна

***Анотація:** «Архітектура – виразник моралі.» Оноре де Бальзак. В роботі розглядаються звичай початку 20-го століття, де комфорт має перевагу над витонченою красою. Стили, який дав світовій поштовх в архітектурі – конструктивізм. Метою є розуміння унікальності архітектури та її збереження.*

Ключові слова: КОНСТРУКТИВІЗМ, ЛАКОНІЧНІСТЬ, МОНОЛІТНІСТЬ, ПАЛАЦ ІЛЛІЧА.

Key words: CONSTRUCTIVISM, LAKONYNITY, SOLIDITY, ILLICH PALACE.

Новий етап в розвитку світової архітектури відкрила Ейфелева вежа (висотою 312 м). Зведена вона була зі збірних сталевих частин до Всесвітньої паризької виставки 1889 року за проектом інженера Густава Ейфеля в знак переходу людства до нової ери машинного століття. Ейфелева вежа позбавлена утилітарного значення. Ця ажурна і водночас масивна конструкція легко злітає до неба, що символізує міцність втілення техніки.

В містобудівельному аспекті розроблено універсальну класифікацію вулиць і принципи їх поєднання. Автором створюються мережі міських магістралей, які повністю незалежні від перехідних вулиць, розсікаючи місто на ряд самостійних просторів. У проектуванні міст нового типу і великих промислових підприємств все більш затверджуються принципи функціонально-конструктивної системи, яка з'явилася на межі XIX–XX ві-

ків. Цей новий стиль в архітектурі з того часу законно отримав назву – конструктивізм.

Прості форми викликали асоціації з новим стилем відносин між людьми – демократичними. В теорії конструктивізму першорядної проголошували корисність речі, яка являє собою оголену конструкцію «без баласту зображальності» (слова архітектора А. Весніна). Твори мистецтва, навпаки, вважалися лише предметами непотрібної розкоші і результатом марної праці. Звичайно, що звичні просторові композиції і зовнішній декор пішли на другий план.

Залізо, скло і бетон – це ті основні матеріали, які посилили основні доводи конструктивістів в архітектурному проектуванні. Кількість матеріалів три – символічно магічна цифра. Згідно основних положень науки про символіку і геральдику цифра 3 – це образ абсолютної досконалості.

Період розквіту конструктивізму прийшовся на час після Жовтневої революції і. І до середини 1930-х років він був головним стилем. Прихильники цього стилю радикально відносились до спадщини минулого. Всюди відкидалися і знищувалися конструкції і форми, що втілюють індивідуалістичні властивості об'єкта архітектури. І ця нова архітектура оголошується провідником радянської ідеології і засобом створення образу сучасної радянської людини. Для перетворення радянської людини в ідеального працівника видвинута теза: раціональна організація побуту – основа цього перетворення. Конструктивісти в основу своєї стратегії поклали постулат: якщо при плануванні житла врахувати професійні звички і попит його майбутніх користувачів, то слід очікувати різкого підвищення якості відпочинку. А це, в свою чергу і значно підвищить якість продукції, що вони випускають.

Головним напрямком в конструктивізмі стала штучна гра з контрастами об'ємів, матеріалів і чистих форм. Архітектори конструктивісти взяли основні п'ять принципів архітектури Ле Корбюзьє для застосовування їх в своїх проектах. Вони використовували стовпи-опори для звільнення площі першого поверху для садів або парковок, проектували плоскі дахи для використання їх в якості террас-соляріїв. Завдяки розвитку технологій зовнішні стіни перестали бути несучими, і їх можна було робити з будь-яких матеріалів. Так улюбленими виразними елементами конструктивістів стали ві-

кна: стрічкові горизонтальні, що проходять через весь фасад, або круглі, які робили будівлі схожими на кораблі, що плывуть до світлого завтра.

З радянською ідеологією прийшли і нові стандарти краси. Мірилом естетичної цінності стала доцільність, а отже, суворість, лаконічність і монолітність вигляду. Призначення будівлі диктувало його форму, а всі непотрібні декоративні елементиз аперечувалися. Якщо раніше за зовнішнім виглядом споруди було складно визначити, лікарня це, філармонія або чийсь особняк, то тепер призначення споруди повинно було проявлятися в екстер'єрі з усією можливою наочністю.

Корифеєм російського (радянського) конструктивізму вважається Костянтин Мельников. Почавши з побудови російських павільйонів на Міжнародних виставках в стилі традиційно ідерев'яної архітектури, завдяки яким він придбав міжнародну популярність, Мельников переходить до проектування дуже актуальних будівель нового (революційного) типу і призначення – робочих клубів.

Архітектори конструктивізму – брати Весніни, Мойсей Гінзбург, Костянтин Мельников, Ілля Голосів, Іван Леонідов, Володимир Татлін – сформулювали функціональний метод проектування. В його основі лежав ретельний аналіз функціонування житлових і промислових будівель.

Час – гумка, що стирає картини виконані в олівці, час – пил, що покриває геніальні полотна, час – ветхість, що прирікає все минуле на забуття.

Історія ДК Ілліча почалася з того, що робітничий район Катеринослава – «Петрівка» став інтенсивно розвиватися після встановлення Радянської влади. У 1920 – 1930-х рр. з'явилася і головна споруда району – на місці колишньої Брянської площі побудували Палац праці, або Палац культури металургів Півдня (пізніше – імені Ілліча). Для свого часу ця будівля була зразковою, але не тільки через великі розміри.

Конкурс на проект Палацу виграв архітектор Олександр Красносельський. Він вирішив проект цього об'єкту в стилі конструктивізму. Палац Ілліча в Дніпропетровську відносять до кращих споруд конструктивізму, побудованих в колишньому Радянському Союзі.

У роки окупації практичні німці в Палаці влаштували казарми і стайні. Відновлення його затягнулося на довгі 10 років. І лише 18 грудня 1955 року «Театр імені Ілліча» знову відкрили для глядачів. Цікаво, що до появи в центрі міста будівлі театру опери і балету, сцена Палацу Ілліча вважалася найбільшою в великому місті на Дніпрі. Тут найчастіше влаштовувалися концерти і масові культурні заходи. У 1960–1980 роки в ДК Ілліча розміщувалася обласна філармонія, на запрошення якої тут виступали провідні ВІА Радянського союзу: «Поющие гитары», «Веселые ребята», «Песняры» та багато інших. У 1992 році будівлю перейменували в Український дім. Але ця назва не прижилася. У народі його продовжують називати просто «ДК Іл-

ліча». Поступово Палац Ілліча втратив своє значення. Це пов'язано з появою льодової арени на Метеорі. А після отримання Україною незалежності в 1992 році різко пішла на спад потреба в використанні приміщень Палацу в якості гуртків дитячої творчості, яких налічувалося не один десяток за часів Радянської України. З часом будівля Палацу, майже за зовнішнім виглядом, перетворилася на споруду, що негайно вимагає капітального ремонту.

У 2011 році виповнилося 85 років з дня його закладки і 75 років від дня закінчення будівництва. З 2014 року Палац культури знаходився на балансі банку «АКТАБАНК» і неодноразово виставлявся на продаж. Останній раз ДК функціонував за своїм прямим призначенням в 2000 році. З тих пір він стояв в якості пам'ятника радянської системи: порожній і безглуздий, повністю розвалений всередині, з сірими, потрісканими стінами зовні. Але в листопаді 2017 року він був викуплений за 7 875 000 грн. ТОВ «БЦ–Веста». У липні 2018 року в вікнах будівлі була помічена бригада будівельників, що займалася ремонтними роботами.

«Наша компанія має більш ніж 20-річний успішний досвід відновлення великих, наведених в запустіння об'єктів в Києві і багатьох інших регіонах України – це колишні ДК, заводи, фабрики, – розповів Олексій Тесленко. – Ми плануємо відновити ДК Ілліча в первісному історичному вигляді і експлуатувати його як цілісний адміністративно-культурний комплекс. поділився помічник директора «БЦ–

ВЕСТА», керівник проекту Олексій Тесленко. Також слід зазначити, що не вся будівля буде використовуватися за своїм призначенням після реконструкції, адже ліве крило ДК буде віддано під офіси.

Не можна не відзначити червень 2018 року, адже 6 червня в Дніпрі відкрилася виставка «Реальність», яка була частиною фестивалю нових медіа та аудіовізуального мистецтва в міському просторі «Конструкція», співзасновниками якої є Андрій Палаш та Катерина Русецька. Захід проводився за підтримки програми Бориса Філатова «Культурна столиця». Але мабуть, головна удача фестивалю в цьому сенсі – робота з ДК ім. Ілліча, унікальною монументальною будівлею в промзоні Дніпра, де в рамках «Конструкції» відбулася масштабна рейв-вечіркаї дискусія «Ревіталізація публічних просторів» від київської культурної ініціативи «Де Чи не Де». Частина його величезного приміщення відкрили всього на два дні, спеціально для подій «Конструкції». Ось таке цікаве поєднання.

Восени 2018р тут зняли кліп української співачки Аліси Мерседес. Кліп на пісню «Дай мені» був знятий командою з Києва. Сюжет кліпу має неабияке відношення до історії Палацу, адже події розгортаються в недалекому минулому, героїня приїхала через багато років на сцену, на якій колись щосили гриміли концерти і виступала вона... Філософія спіралі.

Майже рік потому. Липень 2019р – видно значні зовнішні зміни, адже фа-

сад будівлі набуває оновлений вигляд

Виникає запитання: скільки навколо нас таких будинків, що мають таку непросту долю свого існування, з одночасною великою важливістю і значущістю на сторінках історії розвитку архітектурної спадщини. Ймовірно, їх зараз ми не маємо змоги перелічити. З їх кількістю зростає і кількість культурно неосвідчених бажаючих знести культурну спадщину з метою звільнення місця для побудови чергового багатопверхового монстра з обмеженими можливостями його використання. Ми гадаємо, що правосуддя в нашій державі повинне відновити справедливість і перлина конструктивізму в Дніпрі буде захищена і ще довго служитиме мешканцям міста Дніпро, виконуючи свої багатогранні функції рекреаційного і культурного призначення.

Епоха блискавична – естетика вічна.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ

1. Хігер Р. Конструктивізм в архітектурі. // Революція і культура / Р. Хігер. – 1 листопада 1929. – № 19/20. – С. 26–31.
2. М. Комарова Будувати і жити: як зрозуміти архітектуру конструктивізму [Електронний ресурс] – <https://style.rbc.ru/impressions/571f2eb39a79473d66b8377e>
3. М. Кавун Палац Ілліча – вмираючий шедевр конструктивізму [Електронний ресурс] – <https://gorod.dp.ua/news/65074>
4. Конструктивізм в архітектурі. Простота як мистецтво – ДК Ілліча в м. Дніпро / Штирбу О.О. Саньков П.М. // XI Міжнародна студентська научна конференція Студентський науковий форум – 2019 [електронний ресурс]: <https://scienceforum.ru/2019/article/2018014683>

НЕБЕЗПЕКА НАКОПИЧЕННЯ ВАЖКИХ МЕТАЛІВ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ГРУНТАХ

Гуцол Г.В.

Кандидат сільськогосподарських наук
Вінницький національний аграрний університет

Ключові слова: важкі метали, ґрунт, накопичення.

Keywords: heavy metals, soil, accumulation.

Важкі метали – це хімічні елементи, що належать до групи «металів» та мають густину понад 5 г/см³. До цієї групи належить велика кількість речовин, проте групу токсикантів становлять кадмій, свинець, ртуть, кобальт, цинк, мідь та інші [1].

Небезпека важких металів по відношенню до живих організмів визначається їх токсичністю, тривалим періодом напіврозпаду, здатністю включатися в кругообіг речовин та передаватися по трофічним ланцюгам. Основними джерелами надходження важких металів у ґрунти є викиди промисловості, автотранспорту, надходження важких металів з мінеральними добривами, пестицидами, вапняковими матеріалами.

Особливо зріс рівень забруднення важкими металами ґрунтів сільськогосподарського призначення в Україні останніми роками завдяки суттєвому підвищенні норм мінеральних добрив та збільшенню разовості застосування пестицидів на сільськогосподарських угіддях [2].

Найнебезпечнішою формою важких металів у ґрунтах є їх рухома форма, яка здатні мігрувати по трофічних ланцюгах, передаючись від рослини до

тварини і людини в той час як у ґрунті їх вміст може бути незначний.

Надійних та високоефективних способів виведення важких металів з ґрунту практично не існує. Тут можна лише використовувати заходи направлені на перетворення одних сполук важких металів у інші або передавання з одного трофічного ланцюга до іншого з їх подальшим накопиченням [3].

Тому метою наших досліджень було визначити фактичну небезпеку накопичення важких металів у ґрунтах Лісостепу правобережного України. Дослідження проводилися у Науково-дослідному господарстві «Агрономічне» Вінницького національного аграрного університету на сірих опідзолених ґрунтах середньо суглинкового механічного складу, де вирощували бобові багаторічні трави: люцерну посівну, конюшину лучну, еспарцет піщаний, буркун білий, лядвенець рогатий та козлятник східний. Лабораторні аналізи здійснювали у Науково-вимірвальній агрохімічній лабораторії кафедри екології та охорони навколишнього середовища Вінницького національного аграрного університету. Досліджували екологічну небезпеку свинцю, кадмію, міді та цинку у ґрунті.

Таблиця 1.

Коефіцієнт концентрації важких металів залежно від вирощуваних бобових багаторічних трав

Бобові багаторічні трави	Pb	Cd	Cu	Zn
До вирощування трав	0,99	0,86	2,27	0,40
Люцерна посівна	0,95	0,08	2,27	0,40
Конюшина лучна	0,50	0,05	2,24	0,29
Еспарцет піщаний	0,25	0,03	2,00	0,13
Буркун білий	0,60	0,86	2,14	0,19
Лядвенець рогатий	0,39	0,72	2,20	0,18
Козлятник східний	0,99	0,86	2,17	0,24

Результати досліджень. Відношення фактичної концентрації важкого металу у ґрунті до ГДК даного елемента визначається коефіцієнтом концентрації, що розраховується за формулою:

$$K_c = C / \text{ГДК}, \quad (\text{ф.1})$$

де: K_c – коефіцієнт концентрації важкого металу у ґрунті;

C – фактична концентрація важкого металу у ґрунті, мг/кг;

ГДК – граничнодопустима концентрація важкого металу у ґрунті, мг/кг.

Чим менший коефіцієнт концентрації важких металів у ґрунті, тим кращі умови складаються для вирощування сільськогосподарських рослин. В той же час коефіцієнт концентрації, що складає менше одиниці вказує на безпечні екологічні умови ґрунту.

Коефіцієнт концентрації свинцю у ґрунті до вирощування багаторічних трав становив 0,99 (табл. 1).

Дворічне вирощування еспарцету піщаного зменшило коефіцієнт концентрації свинцю у ґрунті на 74,8%, лядвенцю рогатого – на 60,6%, конюшини лучної – на 49,5%, буркуну білого – на 39,4%, люцерни посівної – на

4,0%, а після вирощування козлятнику східного він не змінився.

До вирощування бобових багаторічних трав коефіцієнт концентрації кадмію у ґрунті становив 0,86. Після дворічного вирощування еспарцету піщаного він зменшився на 96,5%, конюшини лучної – на 94,2%, люцерни посівної – на 90,7%, лядвенцю рогатого – на 16,3%. Після вирощування буркуну білого і козлятнику східного – не змінився.

До вирощування трав коефіцієнт концентрації міді у ґрунті становив 2,27. Після дворічного вирощування еспарцету піщаного він зменшився на 11,9%, буркуну білого – на 5,7%, козлятнику східного – на 4,4%, лядвенцю рогатого – на 3,1%, конюшини лучної – на 1,3% і після вирощування люцерни посівної – не змінився.

До вирощування бобових трав коефіцієнт концентрації цинку становив 0,40. Дворічне вирощування еспарцету піщаного зменшує коефіцієнт концентрації цинку у ґрунті на 67,5%, лядвенцю рогатого – на 55,0%, буркуну білого – на 52,5%, козлятнику східного – на 40,0%, конюшини лучної – на 27,5% і

люцерни посівної не змінює величину коефіцієнта концентрації цинку у ґрунті.

Висновки. Отже за умов забруднення ґрунтів рухомими формами важких металів свинцю, кадмію, міді та цинку найменший їх вміст у ґрунті спостерігається за дворічного вирощування еспарцету піщаного, що робить даний вид трав найкращим знешкоджувачем забруднених важкими металами ґрунтів.

Література

1. Довгопола К.А. Екологічна оцінка вмісту важких металів у ґрунті та TRIFOLIUM PRATENSE L. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?... (дата звернення 13.02.2014).
2. Гуральчук Ж.З. Фітотоксичність важких металів та стійкість рослин до їх дії: Ін-т фізіології рослин і генетики НАН України. К.: Логос, 2006. – 208 с.
3. Ильинский А.В. Биологическая очистка почв, загрязненных тяжелыми металлами // Агрехимический вестник. 2003. № 5. С. 30–32.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВЕДЕННЯ ЕКОЛОГІЧНО-ЗБАЛАНСОВАНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА В УКРАЇНІ

Ткачук О.П.

Доктор сільськогосподарських наук Вінницький національний аграрний університет

Ключові слова: землеробство, екологія, проблеми, оптимізація.

Keywords: agriculture, ecology, problems, optimization.

Сучасне землеробство України характеризується інтенсифікацією. Його основними складовими є обмежене вирощування культур у сівозміні, часте їх повернення на попереднє місце, внесення високих норм мінеральних добрив, багаторазове застосування пестицидів, поверхневий обробіток ґрунту та його значне ущільнення [1]. За такої системи ведення рослинницької галузі спостерігається високий рівень урожайності вирощуваних культур, зокрема у 2018 році урожайність пшениці озимої в Україні сягала 7,5 т/га, кукурудзи – 9,0 т/га [2].

За тривалого застосування інтенсивних технологій вирощування сільськогосподарських культур високоїмовірним є процес деградації ґрунтів та погіршення екологічної стійкості агроценозів. За даними Міністерства аграрної політики та продовольства України площа деградованих земель становить 10 – 15 млн. га, що складає 24,0 – 36,1 % від загальної площі сільськогосподарських угідь [3].

Тому основними передумовами екологічно-збалансованого землеробства України є оптимізація частки сільськогосподарських угідь у загальній земельній площі, збалансування

посівних площ вирощуваних культур, збільшення обсягів внесення органічних добрив та вапнякових матеріалів.

Із загальної земельної площі України 60354,9 тис. га частка сільськогосподарських угідь становить 70,7 % (42726,4 тис. га). У структурі сільськогосподарських угідь переважає рілля – 32541,3 тис. га (76,2 % від площі сільськогосподарських угідь та 53,9 % від загальної площі України) [4]. Значний відсоток розораності території України негативно впливає на агроекологічний стан ґрунтів та стан довкілля загалом. Перспективним напрямом ведення землеробства України має бути зниження частки ріллі у структурі сільськогосподарських угідь до рівня 50 % і менше. Цього можливо досягти за рахунок зростання площ ґрунстабілізуєчих угідь – сіножатей та пасовищ. На сьогодні площі цих угідь в Україні становлять 7840,5 тис. га, що складає лише 18,4 % від площі сільськогосподарських угідь та 12,9 % від загальної площі України [4]. В першу чергу займати сінокосами та пасовищами необхідно рілля, що знаходиться на схиліх землях, деградованих ґрунтах (ерозійних, забруднених токсичними речовинами, пересушених,

перезволожених, закислених, засоленних, збіднених на поживні речовини). Враховуючи зайнятість в Україні інтенсивним землеробством 69 % ріллі, площа деградованих земель стрімко зростатиме.

У структурі посівних площ переважають зернові культури – 73,3 %. Серед вирощуваних культур найнесприятливіший вплив на стан ґрунту здійснюють просапні культури, що вирощуються тривалий період вегетації та потребують високих норм мінеральних добрив. До таких культур, що вирощуються в Україні належать соняшник (30,3 % у структурі посівних площ), кукурудза (22,6 %), цукрові буряки (1,5 %). Культури суцільного способу сівби (пшениця, ячмінь, ріпак) займають загалом 42,8 % посівних площ та здійснюють ощадний вплив на стан агроєкосистем. Позитивний та відновлюючий вплив на стан агроєкосистем здійснюють бобові багаторічні трави, а також зернобобові культури. Загальна площа бобових багаторічних трав в Україні становить 241,3 тис. га, що складає 1,2 % посівних площ. Основною зернобобовою культурою України стала соя. Її посівні площі складають 10,0 % у структурі посівних площ [4]. Тому перспективним напрямом у посівному кліні України має бути суттєве зростання площ бобових багаторічних трав, що можливе за нарощування поголів'я свійських тварин та скорочення посівних площ соняшнику.

Через занепад тваринницької галузі в Україні відчувається сильний дефі-

цит виробництва та внесення органічних добрив. У 2018 році середня норма внесення гною склала 18,3 т/га. Частка удобреної площі ріллі органічними добривами становила лише 503,6 тис. га (2,7 %), що складає 0,5 т гною на гектар посівної площі [4].

Подібна тенденція характерна і для обсягів використання вапнякових матеріалів. За фактичної норми внесення вапна 3,8 т/га було провапновано 119,8 тис. га ріллі, що складає 0,6 % загальної площі [4]. Оскільки основним вапняковим матеріалом тривалий час був дефека́т, що є відходом цукровиробництва та за різкого скорочення працюючих цукрозаводів України, сподіватись на збільшення обсягів його накопичення, а також зростаючі відстані на перевезення дефека́ту від цукрозаводу до поля, необхідно знаходити альтернативні види вапнякових матеріалів, що можуть бути відходами інших виробництв або видобуватись у гірничому виробництві.

Висновки. Отже, для збалансування стану агроєкосистем України на екологічних принципах, необхідно: збільшувати площі сінокосів і пасовищ за рахунок зменшення площі ріллі, вводити у сівозміну бобові багаторічні трави або зернобобові культури, збільшувати обсяги внесення органічних добрив і вапнякових матеріалів.

Література

1. Ткачук О.П. Екологічні засади оптимізації стану агроценозів і ґрунту Центрального Лісостепу. Автореф. дис. д-ра с.-г. наук. К., 2018. С. 9 – 10.
2. Ткачук О.П., Яковець Л.А. Динаміка виробництва зерна та внесення міне-

- ральних добрив під зернові культури у Вінницькій області // «Сільське господарство та лісівництво». Збірник наукових праць Вінницького національного аграрного університету. 2017. – № 6 том 1). С. 141 – 148.
3. Мартинюк М. Деградація ґрунтів є серйозною проблемою для України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://superagronom.com/news/2870-degradatsiya-gruntiv-ye-seryoznoyu-> (дата звернення 15.09.2018).
4. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 15.09.2018).

АДАПТИВНІ ТА АНІМАЦІЙНІ ВАРІАНТИ ЛОГОТИПА У ДИНАМІЧНОМУ ФІРМОВОМУ СТИЛІ

Кардашов В.М.

доктор філософії в педагогіці, професор кафедри «Дизайн»
Національний університет «Запорізька політехніка»
м. Запоріжжя, Україна

Шапран Е.О.

магістрант
Національний університет «Запорізька політехніка»
м. Запоріжжя, Україна

ORCID 0000-0002-5481-1824

ADAPTIVE AND ANIMATION OPTIONS IN A DYNAMIC COMPANY STYLE

Kardashov V.

Doctor of Philosophy in Pedagogy, Professor, Department of Design
«Zaporizhzhya Polytechnic» National University
Zaporizhzhya, Ukraine

Shapran E.

Graduate student
«Zaporizhzhya Polytechnic» National University
Zaporizhzhya, Ukraine

ORCID 0000-0002-5481-1824

Анотація

Замовляючи брендбук, компанія отримує готовий фірмовий стиль з чіткими вказівками, як правило для використання статичного логотипа. У статті розглянуто необхідність в брендбуці додавати адаптивні варіанти, а також розширити вказівки розвитку стосовно динамічного та анімаційного логотипів. Це буде зберігати цілісність бренда компанії, її успіх на цей час та в майбутньому.

Abstract

When ordering a brand book, the company receives a ready-made corporate identity with instructions, usually for the use of a static logo. The article discusses the need to add adaptive variants to the brand book, as well as expand development guidelines for dynamic and animation logos. This will keep the brand integrity of the company now and in the future.

Ключові слова: брендбук, динамічний фірмовий стиль, адаптивний логотип, анімаційний логотип, відеоконтент.

Keywords: brand book, dynamic corporate style, adaptive logo, animated logo, video content.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими або практичними завданнями. Ми живемо у XXI столітті, яке ознаменувало себе розвитком мобільних технологій. Зростання інформаційних технологій Інтернету додає новий вимір у сфері монетизації ідей. Інтернет став середовищем для корпоративних комунікацій, або це бізнес для бізнесу (B2B) або бізнес для споживача (B2C). Сучасні інформаційні потоки організовані за допомогою мобільних пристроїв. Тож будь-яка компанія для впізнання її окрім реклами, веб-сайтів займається просуванням свого акаунта (обліковий запис) в соціальних мережах.

Завдяки розвитку технологій бізнес поступово переміщується з магазинів, побудованих з цегли, бетону, заліза і скла, до нової інфраструктури економіки – мережі Інтернет.

Для відокремлення підприємства серед різноманіття інших створюється фірмовий стиль, який являє собою частину образу компанії. Під час розробки фірмового стилю будь-якого підприємства дизайнер використовує інноваційні методики для його обґрунтування. Проводить дослідження історичного досвіду в напрямку обраного стилю, докладно розбирає історію підприємства, для якого він розроблюється, та долучає маркетингові дослідження по фірмовим стилям присутніх на ринку підприємств-конкурентів. Проводить колосальну роботу для того щоб розробити корпоративний брендбук. Тож логотип – це про-

працьований продукт. Брендбук являє собою офіційний документ компанії, що включає опис основних елементів ідентичності та атрибутів бренду (суть, позиція, місія, філософія, цінності, індивідуальність). Завданням цього документа є систематизація всіх ідеологічних елементів бренду, створення комплексної сформованої картини бренду, а також докладних рекомендацій щодо його використання з метою формування цілісного сприйняття бренду споживачами. Брендбук, як компас, задає єдиний напрям для великого колективу.

Раніш динаміка була доступна тільки в фірмовому стилі, а логотип був недоторканий до змін. Та коли бізнес підприємства вийшов в інтернет-мережу, встала потреба мати логотип, який не тільки виділяється та запам'ятовується, але ще є сучасним в очах клієнтів. На веб-сторінках та мобільних пристроях потрібен адаптивний логотип, який пристосовується до необхідного розміру екрану. Динамічний логотип використовують в компаніях з великою кількістю підрозділів. Анімаційним логотипом ідентифікують відеоконтент (рекламу, презентацію, відеоролік тощо), яким наповнюють веб-сайт, мобільний додаток або акаунт в соціальній мережі.

На цей час дизайнери вже приділяють увагу адаптивному та динамічному виглядам логотипа, розписуючи вказівки подальшого їх розвитку в брендбуці. Але не роблять цього для анімаційного варіанта. На початку відеоконтенту потрібна анімаційна за-

ставка підприємства, тому що статичний логотип не задовольняє потреби сучасного світу. Власники компанії можуть замовити анімаційний логотип у професіоналів з розробки анімації. Та якщо в брендбуці не буде вказівок, стосовно анімації логотипу, то вони отримують технічно-гарно зроблений анімаційний логотип, який не відтворить концепцію підприємства, або навіть погіршить цілісність бренда компанії в цілому.

Аналіз останніх досягнень і публікацій. За останні роки з'явився цілий ряд робіт, присвячених необхідності збільшенню динамічності в дизайні. Бутрим В. зазначив: «Водночас наявна практика та інтенсивний розвиток мультимедійного контенту через недостатність його наукового обґрунтування потребують всебічної аналітики зазначеного феномена» [1]. Мурашко М. виявила найвпливовішу сферу – моушн-дизайн реклама, яка поєднує дизайн та анімацію [5]. Романишина О. підняла питання про необхідність додавати моушн-дизайн у фахову підготовку дизайн-освіти у вищому навчальному закладі [8]. Такі науковці, як Рижова І.[7], Яворик Ю. [10] висвітлюють значущість інформаційних технологій у формуванні графічних знань та вмій. Проте на цей час галузь моушн-дизайну є недостатньо вивченою з точки зору психології та семантики для придання анімаційної динамічності логотипу.

Виділення не розв'язаних раніш питань. Графічні дизайнери займаються розробкою статичного логотипа. Тоді як світ настільки динамічний, що

потребує «жвавості» у всьому. Графічним дизайнерам потрібно, розробляючи фірмовий стиль підприємства, продумати концепцію рекомендації, щодо статичного, адаптивного, динамічного та анімаційного використання.

Мета і завдання статті. Донести до професіоналів з графічного дизайну значущість таких важливих складників фірмового стилю, як адаптивні, динамічні та анімаційні логотипи. Якщо вони не розроблять їх, за це виступять аматори.

Виклад основного матеріалу дослідження. Раніш логотипи використовувалися різними способами друку (офсет, тамподрук, шовкографія, тиснення та інше) на матеріальних носіях (папір, мішковина, дерево тощо) та змінювалися тільки за розміром. На цей час фірмовий знак ми бачимо також на електронних носіях (комп'ютер, мобільні пристрої, планшети, телевізори та інше). Згідно зі статистикою за сайтом Statista 85% користувачів впевнені, що на смартфоні сайт повинен виглядати не гірше, а то і краще, ніж на комп'ютері. Особливо це важливо в епоху «інтернет-шопінгу»[15].

«Дизайнерська діяльність – це специфічна людська форма активного відношення до навколишнього світу, рушійними чинниками якої є потреби, інтереси, цінності» [7, с. 247]. Тому зараз логотипи підлаштовуються під різні електронні пристрої за розміром і зменшенням деталей для забезпечення адаптивності. Так один і той самий логотип може бути просто непридат-

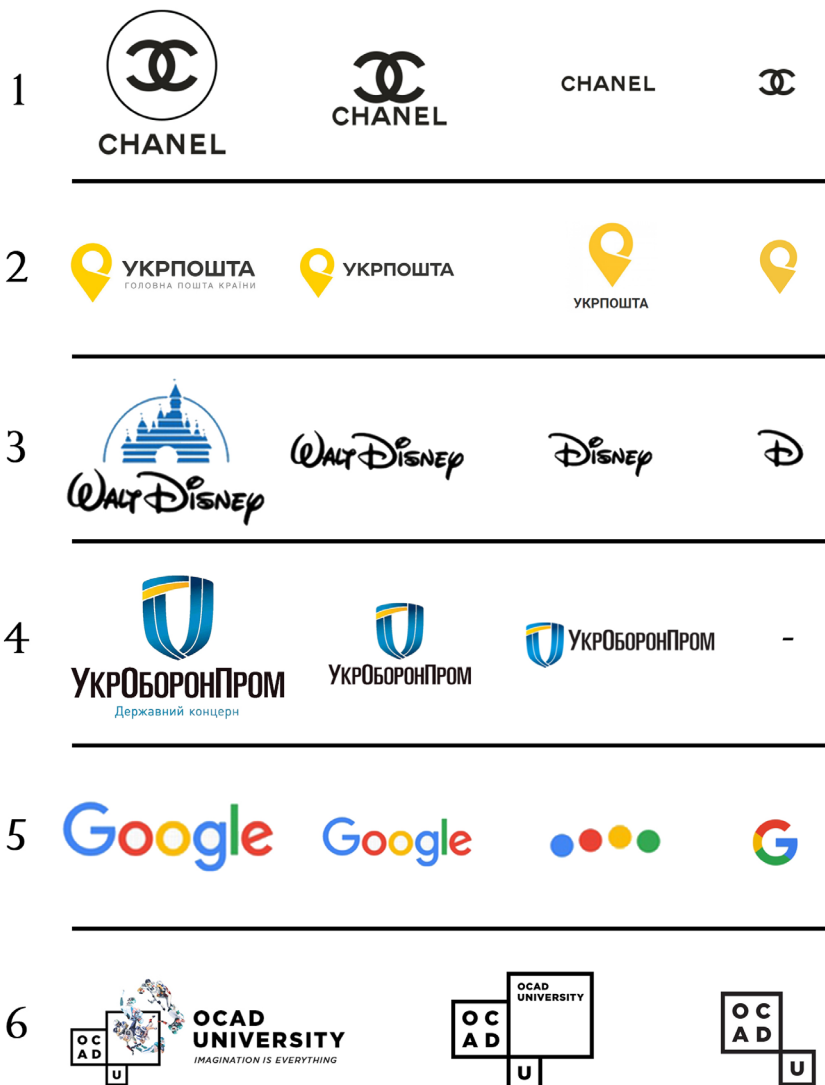

Рисунок 1 – Адаптивні логотипи: 1 – Chanel (Шанель), 2 – Укрпошта, 3 – Walt Disney (Волт Дісней), 4 – УкрОборонПром, 5 – Google (Гугл), 6 – The Ontario College of Art and Design University (університет OCAD U)

ним для перегляду на різних пристроях. Зазвичай дизайнери створюють основний варіант за розміром, потім вторинний варіант інверсний, або

спрощений за кольором, третій варіант для додатків чи профілю, четвертий варіант для іконок, який найменший (рис.1).

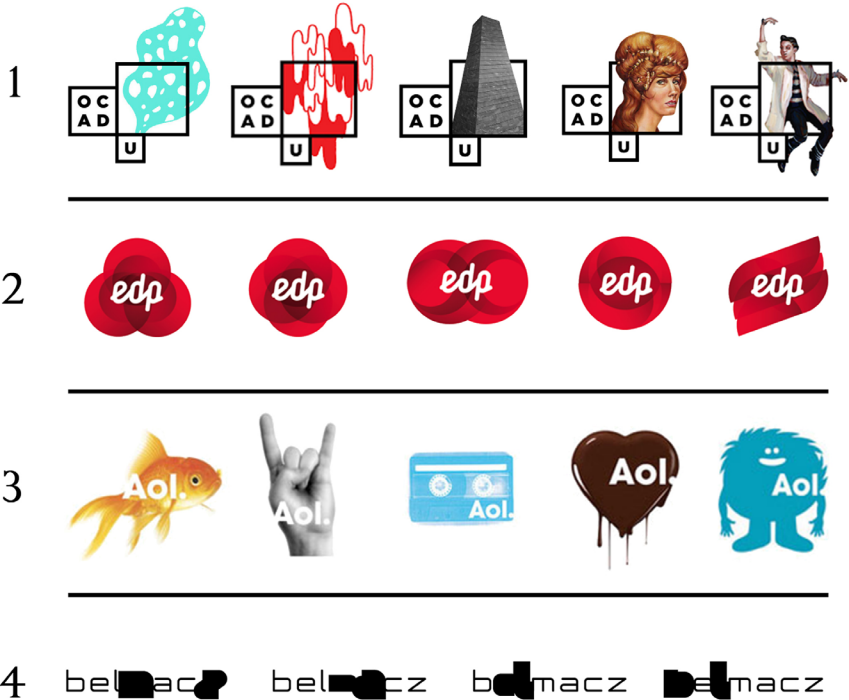

Рисунок 2 – Динамічні логотипи: 1 – університет OCAD U (*The Ontario College of Art and Design University*), 2 – EDP (*Energias de Portugal*), 3 – Ей-Оу-Ел (*Aol.*), 4 – Бельмач (*Belmacz*)

Динамічну айдентику (Dynamic Identity) іноді називають генеративною (Generative Identity). Звернемо увагу, що у динамічному логотипі домінянтою може виступати динамічна фірмова графіка, якої буде достатньо, щоб зберегти впізнаваність бренду. Люди пам'ятають образи, а не точні лінії, тому динамічний логотип добре запам'ятовується. Приведемо приклади (рис.2). По перше роздивимось Університет «OCAD U», де статичний головний логотип університету мов контейнер, у якому випускники-медалісти створюють динамічну айдентику, яка

Рисунок 3 – Перший дудл від Гуглу – 1998рік

проживе рік до наступного випуску студентів. Енергетична компанія у Португалії «EDP», використовуючи кола, півкруги, квадрати, трикутники, поєднує незліченну кількість форм, що становлять фон для монограми. Назва завжди присутня, тож EDP є загальним знаменником у всіх взаємозамінних логотипах цієї глобальної компа-

Рисунок 4 – Дудли від Гугглу до значущих подій: 1 – 100 років з дня народження Алана Тюрінга, 2 – день матері – 2018 рік, 3 – 183 роки з дня народження Жуль Верна, 4 – 120 років з дня народження Агати Крісті, 5 – всесвітній День Землі – 2019, 6 – новий рік – 2019

нії. Американський медійний конгломерат зі стилізованою назвою «Aol.» змінюють фон на якому розташований логотип. Образ залишається цілісним та впізнаваним, тоді як загальна форма змінюється. Ювелірний магазин та галерея Бельмач (Belmacz) візуалізували ідею дислокацій в динамічній айденциці. Бельмач працює з різними предметами та засобами масової інформації. Кожна фігура (образна літера), вирізана на одному предметі, знову з'являється в іншому місці. Наприклад, фігура, відсутня на візитній картці, може знову з'явитися на сумці або в інтер'єрі магазину. Айдентика Бельмач продовжується у динамічному логотипі, де змінюються фігури, що

означає – сировина та ювелірні вироби часто подорожують. Їх передають з покоління в покоління, роздають як подарунки, крадуть або продають з аукціону та таке інше.

Багато компаній дозволяють «жити» своєму логотипу на вебсторінках. Де він мерехтить, підкручується, має тематичну деталь до події. Компанія Гугл (Google) навіть створює дудл (каракулі, малюнки на полях сторінок, картинки) до якихось значущих подій [14]. Перший дудл (рис.3) простий у виконанні та був жартівливим повідомленням користувачам Гугла, що засновники знаходяться у від'їзді з нагоди фестивалю «Палаюча людина» («Burning Man»). На цей час вже створе-

Рисунок 5 – Дудли від Гуглу до дня Незалежності України: 1 – 2010 рік, 2 – 2011 рік, 3 – 2012 рік, 4 – 2013 рік, 5 – 2014 рік, 6 – 2015 рік, 7 – 2016 рік, 8 – 2017 рік, 9 – 2018 рік; 10 – 2019 рік.

но більше 2000 дудлів до різних подій.

Отже дудл від Гуглу (рис.4) буває статичним, анімаційним, з гумором або справжньою міні-грою на Flash, стилізованою під подію. Для потрапляння на сторінку пошуку із запитом

про подію або свята достатньо натиснути на дудл. Далі (рис.5) зібрані дудли до дня Незалежності України з 2010 по 2019 рік.

Перші анімаційні фірмові знаки запровадили кінематографічні компанії,

Рисунок 6 – Анімаційний логотип Google (Гугл): 1, 2 – кружляють крапки фірмових кольорів, 3 – крапки перетворюються на літери, 4 – підбігає маленький чоловік, 5 – маленький чоловік повертає літеру «е» в правильне положення, 6 – логотип Гугл.

такі як «Metro-Golden-Mayer» та «20th Century Fox». Анімація логотипів бере свій початок ще з 1970-х. Бренди, що використовували це, збільшили свою впізнавальність. На цей час також зберігають свою популярність. Телеканали взяли приклад з кінематографічних компаній, та зробили свої логотипи теж анімаційними, а згодом також у своїх шоу. Оцінивши зручність використання та легкість сприйняття анімаційного логотипа на TV, його стали впроваджувати також і в веб-дизайні. А зараз уже в оформленні свого відеоконтенту.

«Соціальні мережі, як різновид нових медіа, давно стали для багатьох українців основним джерелом новин, а також пізнавального та розважального контенту» [3, с. 502].

Сучасна анімація перетворює логотип в повноцінну презентацію, в ньому можна розкрити історію бренда, або відтворити дух компанії. Анімаційний логотип є продовженням фірмового стилю. Гарний приклад роздивимось у Гугл (рис.6). Фірмовий знак на білому фоні, використовуються чотири фірмові кольори: синій, червоний, жовтий та зелений, які кружляють у вигляді крапок. Крапки перетворюються або на основний логотип, або на іконку. З правої сторони підбігає чоловік та повертає літеру «е».

Для того щоб бренд був цілісним, компанії потрібна керівна книга зі стандартами візуальної ідентифікації бренду тобто брендбук. Фірмовий стиль та брендбук – не тотожні поняття. Також можна затверджувати, що

без розробленого брендбука не можливо точно сказати, що фірмовий стиль для компанії був розроблений комплексно.

Брендбук фірмового стилю підприємства включає наступні основні елементи:

- графічний знак;
- фірмовий шрифтовий надпис (логотип);
- фірмовий блок;
- фірмовий лозунг (слоган);
- фірмові кольори;
- фірмовий комплект шрифтів;
- корпоративний герой;
- постійний комунікатор (обличчя фірми);
- комплект документів;
- сувенірна продукція;
- зовнішня реклама;
- інші фірмові константи [9, с.171].

Саме брендбук допомагає правильно використовувати розроблені елементи фірмового стилю (логотип, фірмовий колір, фірмова символіка). В брендбуці є також шаблони візиток, бланків, обкладинок для презентацій, табличок та інше. Автори статті вважають важливим з точки зору позиціонування бренду підприємства те, щоб всі статичні та динамічні елементи були виконані в єдиному фірмовому стилі та виражали загальну ідею. Для цього в брендбук потрібно ще додати елементи – адаптивний, динамічний та анімаційний вид логотипа. Прописати вказівки щодо подальшого розвитку візуальної анімації логотипу згідно з розробленим фірмовим стилем підприємства, звертаючи особливу увагу

на його композицію і динамічність.

Композиція – це, з одного боку, творчий процес, створення твору мистецтва від початку до кінця, від появи задуму до його втілення, з іншого боку – своєрідний комплекс засобів розкриття змісту художнього твору, що заснований на законах, правилах та методах, які служать найбільш повному, цілісному і виразному вирішенню задуму. Іншими словами, композиція є зосередженням ідейно-творчого початку, яке дозволяє автору твору мистецтва цілеспрямовано організовувати головне та другорядне і досягти максимальної виразності змісту та форми у їх образній єдності. [4, с.13].

«Motion-дизайн – це ціла палітра технологій і інструментів для візуалізації будь-якої ідеї у сфері теледизайну, реклами, медіа-ресурсів ... Motion-дизайн часто називають «невидимим мистецтвом»[8, с.80].

«З психологічної точки зору найголовніше в телерекламі – динамічність і природність. Втрачено динамічність – ролик перестає бути цікавим, стає похмурих і набридливим»[2, с.265].

Тож розробляти адаптивний, динамічний та анімаційний вид логотипа треба у зв'язі з основним логотипом. Найкращий варіант – це створення однією командою (дизайнерів, маркетологів, психологів) розробників корпоративного брендбука. В іншому випадку можуть бути всілякі не передбачені варіанти. Часто лаконічний логотип анімують за допомогою різних ефектів, що створюють безладність. Або долучають миготливі фрагменти, що

відволікають увагу від самого логотипу. Або зовсім не відповідають концепції бранда. Для вирішення такого роду проблеми, спираючись на вже проведений аналіз при розробці фірмового стилю, необхідно також дати рекомендації щодо анімації фірмового стилю:

- припустимі та неприпустимі варіанти з'явлення логотипу;
- допустимість динамічної зміни кольору фону та самого логотипу;
- максимальну кількість змінних частин, у логотипі, в текстовому блоку;
- логічні взаємозв'язки елементів в логотипі;
- можливі напрямки руху;
- шлях руху елементів по композиції, якщо це потрібно;
- допустимість паралакс анімації (глибока анімація з об'ємом та перспективою);
- текстура логотипу, можливість висвітлювати або притемняти місця;
- варіації логотипу у 2D чи 3D.

«Бренди, які прагнуть пов'язати свій образ з творчою свободою, використовують інтерактивні рішення, що дають змогу перехожим робити маленькі арт-проекти» [6, С. 210].

Візьмемо, наприклад, картину Леонардо да Вінчі «Mona Lisa, La Gioconda», та припустимо, що в брендбуці «Мона Ліза» являє статичний логотип, а треба зробити його анімаційним. Для вирішення такого роду проблеми, спираючись на вже проведений аналіз при розробці фірмового стилю, дамо такі рекомендації: оригінал повинен з'являтися в центрі через просвічування з чорного або білого кольору, або як

зарисовка – штрихами на білому папері. Розмір логотипу займатиме від 15% до 25% всього простору. Оригінальний варіант може мати лише одну динамічну частину елемента – губи. Логотип не може бути одночасно з текстовим блоком в єдиній композиції; спочатку поява текстового пізніше графічного блока. Музичне оформлення анімаційного логотипа – звучання ліри, або лютні.

У відеоконтенті використовується позиційний ефект – це явище пам'яті, коли предмети представлені з початку та в кінці запам'ятовуються краще, ніж в середині. З початку підвищена запам'ятовуваність зумовлена ефектом первинності, а в кінці ефектом новизни. Тому дуже доречно використовувати з початку відеоконтента анімаційний логотип підприємства, а вкінці останніми кадрами статичний логотип (пекшот).

Висновки та напрямки подальших досліджень. Новітні технології у двадцять першому столітті дозволяють вести бізнес зі швидкістю думки. Наше дослідження показало, що успішні компанії саме ті, які реорганізували свою роботу за допомогою електронного інструментарію. Проблема вирішується саме тим, що компанії вчасно отримують розроблені рекомендації фахівців стосовно використання динамічного фірмового стилю. Адаптивні – для веб-сайтів, мобільних додатків, та анімаційні – для використання в відеоконтенті та рекламі. Анімований логотип змусить звернути увагу на підприємство, та допоможе

запам'ятати його бренд. Використання адаптивного, динамічного та анімаційного варіантів логотипа зводиться до того, що вони повинні продовжувати концепцію та успіх підприємства.

Література:

1. Бугрим В.В. Мультимедійна полівимір-на реклама та її контент / В.В. Бугрим // Наукові записки Інституту журналістики. – 2012. – Т. 48. – с. 133–137.
2. Глибенко Н.В., Басова С.Н. Психологія дизайна реклами та средств її розпространення // Молодой ученый. 2012. №8. с. 259-267.
3. Комащенко І.І. Особливості Інформаційно-розважального контенту в українському сегменті соціальної мережі FACEBOOK // Молодий вчений -квітень, 2016. – № 4 (31) с. 502–505.
4. Куленко М.Я. Основи графічного дизайну//підручник для студентів вищих навчальних закладів – К.: Кондор, 2006. – с.492
5. Мурашко М. Принципи візуального сприйняття інформації в дизайні рекламного ролику// АРКАДІЯ. Мистецтвознавчий та культурологічний журнал – №4 (45). 2015. с.46. –57.
6. Раренко Л.А. Основні тенденції використання 3-D-графіки в інтерактивних видах зовнішньої реклами// ISSN 2219-8741. Держава та регіони.// № 1–2 (17–18) 2014р. – с. 208–212
7. Рижова І.С. Формування потреб та інтересів в дизайнерській діяльності // Збірник наукових праць Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. – Запоріжжя: ЗДІА, 2010. – Вип. 42. – с. 247–258.
8. Романишина О. Я. Моушн-дизайн як складник фахової підготовки дизайнерів у вищому навчальному закладі. // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи// 2017. – 9,10 листопада. с.79–83.
9. Харитонова В.В., Бабакіна А.О. Веб-сайт як динамічна складова формування іміджу шляхом відповідності константам фірмового стилю// Системний аналіз та інформаційні технології у науках про природу та суспільство.- 2012 №1(2)-2(3). С.170–174.
10. Яворик Ю. В. Система застосування графічних комп'ютерних програм у підготовці майбутніх фахівців з дизайну: автореф. дис. канд.пед.наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Юрій Володимирович Яворик. – Київ, 2008. – 20 с.
11. Saikat Banerjee. Logo Change: Little Image Touch up or Serious Overhaul! Imperatives and Scanning Parameters //Journal of Marketing & Communication// may-August 2008. С. 59–70.
12. Брендбук.Логотип.Фірменний стиль [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://antargo.com.ua>. (дата обробки 25.08.2019)
13. Belmacz [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://belmacz.com/>
14. Google doodles [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://www.google.com/doodles> (дата обробки 25.08.2019)
15. The Statistics Portal [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://www.statista.com> (дата обробки 20.03.2019)
16. The Ontario College of Art and Design University (OCAD U) [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://www.ocadu.ca> (дата обробки 17.07.2019)

ОРИГИНАЛЬНЫЙ ЖАНР В СОВРЕМЕННОМ ЭСТРАДНО-ЦИРКОВОМ ИСКУССТВЕ УКРАИНЫ (НА ПРИМЕРЕ ЖОНГЛИРОВАНИЯ)

Шершун Д.,

магистрант Киевской муниципальной академии эстрадного и циркового искусств (Киев, Украина)

Научный руководитель: *Романенкова Ю.В.*,

доктор искусствоведения, профессор,

Киевская муниципальная академия эстрадного и циркового искусств (Киев, Украина)

Ключевые слова: цирковое искусство, оригинальный жанр, артист, трюк, жонглирование

Key words: circus art, original genre, artist, trick, juggling

На сегодняшний день одна из наиболее перспективных форм в мире эстрадно-циркового искусства самовыражения для артиста – оригинальный жанр. В силу пестроты и разнообразия культурного пространства, в том числе и циркового, артисту довольно трудно найти путь, который позволит ему отличаться от коллег по цеху методами и результатом кропотливого труда, стать яркой индивидуальностью. С этой целью артисты и прибегают к тому, что получило название оригинального жанра. Не стало исключением и жонглирование. В этой сфере так называется все, что отличается от разновидностей классического жонглирования (булавами, мячами, кольцами). Но дело не только в реквизите, даже с классическими предметами тоже возможно добиться оригинального жонгляжа. Оригинальность может проявляться в трюковой части, режиссерской постановке, костюме, фонограмме, пр. Каждый жонглер

стремится создать номер, выстроенный так, чтобы он запомнился зрителю, вызвал интерес и остался в памяти. Но добиться этого очень сложно. Специфика эры цифровых технологий, высокоразвитой рекламы, большого значения PR, мобильности творческого человека зачастую лишает возможности запомниться как автору того или иного интересного арт-продукта, определенного трюка, того, кто действительно его изобрел, создал и впервые исполнил. Ведь в современном художественном мире уже почти невозможно не повториться, те или иные трюки, режиссерские методы уже были использованы 20, 50 или 100 лет назад, поэтому зачастую и режиссеры, и артисты действуют по принципу «все новое – это давно забытое старое». Но в силу неравносильных возможностей артистов, особенно начинающих, неимения у многих финансовых возможностей для саморекламы, поездок на фестивали, конкур-

сы, дающие «путевку в жизнь», съемок роликов, отсутствия помощников в лице импресарио, ведущих переговоров и занимающихся рекламой артиста, нередко в свете внимания публики оказываются те, кто успел продемонстрировать новую продукцию на важном мероприятии – конкурсе, фестивале, мелькнул на телевидении. И публика так и не узнает, что истинным автором поразившего оригинального шоу на самом деле мог быть кто-то другой, кто так и остался в тени.

Сегодняшнее украинское артистическое сообщество циркового поля грешно тем, что склонно к синтезу жанров для достижения эффекта, оригинальности. Артисты берутся сразу за несколько жанров, что давало бы прекрасные результаты, если бы синтез всегда был органическим, но иногда профессиональные умения не доводятся до нужной качественной планки ни в одном из выбранных жанров. Тогда арт-продукт получается низкого качества и профессионализмом осознанно жертвуют ради достижения сугубо банального результата – материальной выгоды, поскольку на кастингах или при заключении контрактов у артиста было преимущество перед коллегами по цеху, а полижанровость увеличивает шансы. Работодателям не выгодно брать артиста с одним номером и платить высокую зарплату за его профессиональный уровень, гораздо легче предпочесть того, кто имеет в арсенале 2-3 номера, при этом гонорар остается таким же. А страдает в результате таких подковерных игр ра-

ботодателя и артиста зритель, приходящий на спектакль, шоу или цирковую программу, чтобы увидеть чудеса, предел человеческих возможностей. И зритель не всегда может осознать, что происходит подмена понятий и имеет место недобросовестность, когда жонглер вместо 7 мячей кидает 5. Примеры такого рода сегодня имеют место во всех жанрах циркового искусства. Но основным критиком, судьей для любого артиста является зритель. Он либо принимает артиста, либо или нет. Именно зритель оценивает профессионализм артиста, обеспечивая его успех. А создать арт-продукт, особенно в оригинальном жанре, который был бы унифицирован с точки зрения менталитета публики любой точки мира, очень нелегко, если вообще возможно. К тому же, нередко варианты, когда артист создал весьма профессиональный номер, отработал оригинальные и качественные трюки, заслужившие высокую оценку профессионалов, коллег по цеху, но не был воспринят публикой. Каждый артист для себя решает сам, то для него первично – оценка профессионалов или оценка широкой публики. Можно заслужить «Золотого клоуна» в Монте-Карло, но не быть любимцем публики. Публика идет в первую очередь за эмоциями, настроением, вдохновением, поскольку цирк – прежде всего зрелищное искусство.

Оригинальный жанр весьма показателен в современном жонглировании. Оригинальное жонглирование в СССР получило развитие со II пол. XX

в., одна из его любопытных форм – жонглирование сигарными коробками. Классикой этого поджанра можно считать работу т.н. «трехпредметников» – артистов, которые жонглируют тремя разными предметами. Родоначальником искусства трехпредметников в цирковом искусстве может по праву считаться Крис Кремо, работавший, например мячиками, сигарными коробками и шляпами в одном номере. Помимо того, что он мастерски исполнил трюки с этими предметами, он еще отлично «держал публику» своим актерским мастерством и харизмой. В 1977 г. эстафету зарубежных коллег по цеху принял Александр Фриш с номером «Соло на барабане», с которым покорил не только советского зрителя, но и зарубежного. Это был период его сотрудничества со знаменитым клоуном и актером Юрием Никулиным. Большим успехом среди «оригинальщиков» пользовался жонглер и комик Сергей Масленников. Его номер с жонглированием теннисными ракетками покорил сердца людей. Романтичная музыка в сочетании с его трюками воспринималась на одном дыхании.

Украина тоже не стоит в стороне от процесса развития оригинального жонглирования. Один из запоминающихся номеров с мячиками «на отскок» был создан режиссером-постановщиком Николаем Барановым и жонглером Русланом Дмитруком. Оба артиста – часть истории Киевской муниципальной академии эстрадного и циркового искусств, Н. Баранов – ее педагог, Р. Дмитрук – ее выпускник.

Номер назывался «Маска». Режиссерская концепция, решение образа строились на том, что на затылке жонглера, одетого в красный костюм, крепилась маска, что давало интересный эффект: в то время, как артист жонглировал мячиками «на отскок», создавалась иллюзия того, что он смотрит в зал, хотя на самом деле он видел мячи, просто опустив голову вниз. Известность успели снискать в этом поле и выпускник той же академии Игорь Дашинич (с уже ставшим популярным номером «Рокфеллер»), Сергей Кобликов, чье мастерство признано на мировом уровне, не раз удостоивалось высоких наград (Лауреат специального приза жюри, трофея Никулина, трофея Фрателлини на XXXIII Международном фестивале циркового искусства «Цирк завтрашнего дня», Париж, и др.).

На сегодняшний день оригинальный жанр в жонглировании стал еще более разнообразным – жонглируют самыми разными предметами: зонтиками, палками, бутылками, шляпами, ножами, огненными шарами. Профессионалы представляют собой некий колодец, где можно зачерпнуть вдохновение, эмоциональный накал, состояние, но с каждым выходом на сцену им самим приходится все глубже и глубже погружаться в недра этого колодца, чтобы зачерпнуть этого питательного нектара. И в момент, когда кладезь вдруг опустевает, задача артиста – уметь наполнить его снова, не дать источнику вдохновения высохнуть насовсем. И этот процесс продолжается всю жизнь артиста. Искус-

ство, в отличие от точных наук, где положительный результат зависит от одних и тех же вычислений и точных расчетов, не имеет идеальной формулы, благодаря которой можно добиться успеха, к нему нужно стремиться, чтобы в итоге заслужить признание публики как венец тяжелого труда.

Список источников:

1. Александр Кобликов. Жонглирование – это искусство и серьезная подготовка. Электронный ресурс. Режим доступа: <https://nobelon.net/news/article/116/aleksandr-koblikov-zhonglirovanie-eto-iskusstvo-i-sereznaya-podgotovka>
2. Бауман Н. Искусство жонглирования. М.: Искусство, 1962. 126 с.
3. Жонглеры. История в лицах/ сост. Табачникова Н., Полунин С., Фриш А., Шестакова Ю. СПб.: «Капли дождя», 2016. 60 с.
4. Жонглеры. Сообщество ловких людей. Электронный ресурс. Режим доступа: <https://jugglers.ru/uchebnik-zhonglirovaniya/populyarnye-vidy-zhonglirovaniya>
5. Жонглирование. Электронный ресурс. Режим доступа: <https://juggling-blog.ru/zhonglirovaniie>
6. Кисс А. Если ты жонглер. М.: Искусство, 1971. 56 с.
7. Оригинальный жанр: понятие, виды. Артисты оригинального жанра. Фаершоу. Электронный ресурс. Режим доступа: <https://fb.ru/article/320106/originalnyiy-janr-ponyatie-vidyi-artisty-originalnogo-janra-faer-shou>

РОЗВИТОК ХОРІАЛЬНОГО ДЕРЕВА ПРИ НИЗЬКІЙ ПЛАЦЕНТАЦІЇ

Печеряга С.В.

Кандидат медичних наук, асистент кафедри акушерства, гінекології та перинатології

Вищий державний навчальний заклад України «Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці, Україна

Маринчина І.М.

Кандидат медичних наук, асистент кафедри акушерства, гінекології та перинатології

Вищий державний навчальний заклад України «Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці, Україна

***Анотація.** У статті наведено закономірності розвитку хоріального дерева при низькій плацентациї в I триместрі гестації. Встановлено, що у вагітних із низькою плацентациєю в ранні терміни гестації відмічається достовірне зниження об'єму хоріона, що може свідчити про високий ризик розвитку первинної плацентарної дисфункції.*

Ключові слова: низька плацентация, об'єм хоріону, I триместр гестації, плацентарна дисфункція.

Keywords: low placentation, chorionic volume, first trimester of gestation, placental dysfunction.

Вступ. Однією з основних проблем сучасного акушерства є розробка ефективних заходів профілактики материнської і перинатальної смертності. Серед причин, що впливають на підвищення цих інтегральних показників, слід зазначити аномальне розташування плаценти, тобто локалізацію її в області нижнього сегмента матки [2]. Результати дослідження, які виконані в останні роки, показали, що формування внутрішньоутробного страждання закладається саме в ранні терміни гестації, коли неблагополуччя в організмі жінки, стан ендо- і міометрію зумовлюють неповноцінне формування ембріона, плода і позазародкових

утворень: навколоплідного середовища, пуповини, плаценти, плацентарного ложа [1].

Мета дослідження: вивчення закономірностей розвитку хоріального дерева при низькій плацентациї в I триместрі гестації.

Матеріали та методи дослідження. До основної групи дослідження входили вагітні терміном від 5 до 12 тижнів вагітності з низьким розташуванням хоріону (50 вагітних). Контрольна група складалася з 50 вагітних у ті ж терміни гестації з розташуванням хоріону в тілі та дні матки. Усі обстежені жінки основної та контрольної груп були розділені на 2 підгрупи, залежно від

терміну гестації (25 вагітних терміном 5-8 тижнів гестації та 25 жінок у терміні 9-12 тижнів гестації). Досліджувані групи репрезентативні за віком, зросто-ваговими показниками та соціальною зайнятістю. Всім пацієнткам також було проведена трьохмірна ехографія з метою отримання об'ємного зображення хоріону із застосуванням програми VOCAL (Virtual Organ Computer-Aided Analysis) [3, 4].

Статистичну обробку одержаних показників проведено шляхом визначення критерію Стьюдента.

Згідно періодам структурного формування хоріона дані проаналізовані окремо в періоді утворення ворсин (до 8 тижнів) і в періоді формування котиледонів (до 12 тижнів) [3].

Результати дослідження та їх обговорення. Трьохмірну реконструкцію хоріону вдалося отримати у 100% вагітних в I триместрі гестації, що дозволило провести аналіз гістограм.

Встановлено, що з розвитком вагітності від 5 до 12 тижнів відбувається поступове збільшення об'єму хоріона від 1,7 до 72,9 см³ у вагітних із нормальним розміщенням хоріону та від 1,6 до 57,6 см³ у вагітних із аномальною плацентацією. В терміні вагітності 5-8 тижнів у основній групі середній об'єм хоріону склав 8,11±0,98 см³, порівняно з контролем – 11,35±1,1 см³, $p < 0,05$. Наведені дані показують, що в основній групі спостерігається більш повільний темп приросту екстраембріональних структур вже з самих ранніх термінів гестації.

У вагітних в 9-12 тижнів відмічаються вже більш суттєві зміни, так середній об'єм хоріону у вагітних із низьким розміщенням хоріону становить 49,22±3,9 см³, а у вагітних із нормальним розташуванням хоріону даний показник відповідає 69,20±4,5 см³, $p < 0,05$. Дані показники, безумовно, вказують на сповільнений розвиток хоріального дерева у вагітних із низькою плацентацією та відставанні у формуванні котиледонів. Отримані дані щодо змін об'єму хоріону в динаміці гестації вказують, що вагітні з відповідною патологією повинні бути віднесені у групу високого ризику щодо розвитку плацентарної дисфункції.

Висновок. Таким чином, в результаті проведених досліджень виявлені закономірності розвитку хоріального дерева в I триместрі гестації при фізіологічній вагітності та вагітності з низьким розміщенням хоріону. У вагітних із низькою плацентацією в ранні терміни гестації відмічається достовірне зниження об'єму хоріона, що може свідчити про високий ризик розвитку первинної плацентарної дисфункції.

Література

1. Бабаєва Г.И. Возможные причины и прогностические критерии развития плацентарной недостаточности / Г.И. Бабаєва // Український журнал клініч. та лаборат. медицини. – 2013. – Т. 8, № 2. – С. 97-100.
2. Минкина Э.Р. Низкая плацентация как фактор риска при беременности / Э.Р. Минкина // Вестник Российского государственного медицинского университета. – 2008. – № 3. – С.104.

3. Титченко Л.И. Трехмерная реконструкция в I триместре беременности / Л.И. Титченко, М.А. Чечнева, Н.В. Жукова // Российский вестник акушера-гинеколога. – 2003. – №5. – С.16-20.
4. Comparison of placental volume in early pregnancy using multiplanar and VOCAL methods / P.M. Nowak, L.M. Nardoza, E. Araujo Júnior [et al.] // Placenta. – 2008. – №29. – P.241–245.

ANALYSIS OF TURNING ANGLE IN SCOPE OF BRAIN TISSUE SEGMENTATION WITH CUSUM FILTER

Alkhimova S.M.

Associate Professor of the Department of Biomedical Cybernetics, PhD
National Technical University of Ukraine “Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”

Kuleshov V.O.

Student of the 5th course
National Technical University of Ukraine “Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”

Abstract. *CUSUM filter usage is applicable to provide brain tissue segmentation on DSC perfusion MR images. Such segmentation process operates with deviations between the observed and expected intensities of image points, which are accumulated at time of moving on some trajectory. In order to obtain accurate segmentation results, motion trajectory should be created by the iterative change of movement direction inside the background region in order to reach brain region, and vice versa after boundary crossing. Turning angle value is one of parameters that are used as basic ones to producing a motion trajectory. This study provides analysis of turning angle in scope of its influence on the results of brain tissue segmentation with CUSUM filter on DSC perfusion MR images.*

Keywords: perfusion; magnetic resonance imaging; brain segmentation; region of interest; cumulative sums.

PURPOSE

Brain tissues segmentation is an important step in the process of analyzing the data of dynamic susceptibility contrast (DSC) perfusion magnetic resonance (MR) imaging [1]. The segmentation outcome is so-called perfusion region of interest (ROI). Wrong perfusion ROI placement effects on perfusion parameters assessment results and presence of artifacts on perfusion maps [2, 3].

As was shown in [4] CUSUM filter can be successfully used for brain tissue segmentation on DSC perfusion MR images of a human head with abnormal brain anatomy.

Originally, CUSUM filter [5] is a sta-

tistical control that utilizes cumulative sums to detect a moment of time when monitored process undergoes a change. Schematic presentation can be found in Figure 1.

Applying CUSUM filter for image segmentation purpose results in an iterative process of boundary points detection. Found boundary separates image on two regions. Each point of this boundary is an output of decision function, which determines whether the point belongs to the image foreground or to the background. In order to be able to provide segmentation of DSC perfusion MR brain images, filtering of accumulated image points by CUSUM decision function was adopted

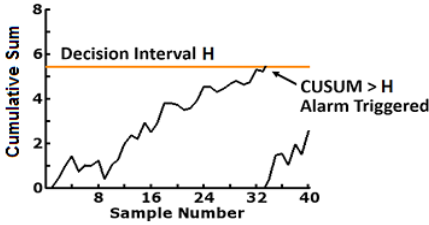

Figure 1: One-sided CUSUM filter that detects changes only in positive direction (the value of cumulative sum is compared with a threshold value H on each step of the algorithm; alarm signal is triggered when the threshold is exceeded).

[4, 6]. The cumulative sum for two-sided CUSUM filter is recursively defined as follows:

$$\begin{cases} S_i^+ = \max(0, S_{i-1}^+ + I_i - \mu_1) \\ S_i^- = \min(0, S_{i-1}^- + I_i - \mu_1) \end{cases}$$

where I_i – image intensity at point i ; μ_1 – mean value of the previous observations of image point intensities in current region; S^+ and S^- – cumulative sums for upper-sided and lower-sided CUSUM filter respectively. Decision function determines image points as boundary points at steps when $S^+ > \mu_0 - \mu_1$ for upper-sided CUSUM filter (at time of moving from background into foreground region) and $S^- > -(\mu_0 - \mu_1)$ for lower-sided CUSUM filter (at time of moving from foreground into background region); μ_0 – target mean, i.e. mean value of the previous observations of image point intensities in the target region.

As decision function of CUSUM filtering should be applied to iteratively accumulated points at time of moving on a path along the boundary from one region to another, creation of motion trajectory

is an important part of algorithm able to achieve an accurate segmentation results.

Overall, the algorithm for creation of motion trajectory should begin with some point that definitely belongs to the target boundary. It guarantees the uniformity of algorithms steps for further boundary search. Basic rules for producing a motion trajectory (iterative change of movement direction in one region in order to reach another one, and vice versa) can operate with only three parameters: turning direction value, turning angle value, and step size [7].

The purpose of this study is to analyze the influence of turning angle on the behavior of motion trajectory base on the assessment of the results of brain tissue segmentation with CUSUM filter on DSC perfusion MR images.

MATERIALS AND METHODS

Every new point (x_k, y_k) of motion trajectory is detected as follows:

$$\begin{cases} x_k = x_{k-1} + V \cdot \cos \theta_{k-1}; \\ y_k = y_{k-1} + V \cdot \sin \theta_{k-1}, \end{cases}$$

where V – distance between two neighboring points on motion trajectory, θ_{k-1} – turning angle. The turning angle value θ_k is iteratively defined as follows:

$$\theta_k = \theta_{k-1} + \theta_k^{step},$$

where θ_k^{step} – angle change value at each step k of motion trajectory creation.

To analyze the influence of turning angle on the behavior of motion trajectory in scope of brain tissue segmentation with CUSUM filter 6 clinical DSC perfu-

sion MR datasets were used: each MR should be mentioned that as boundary

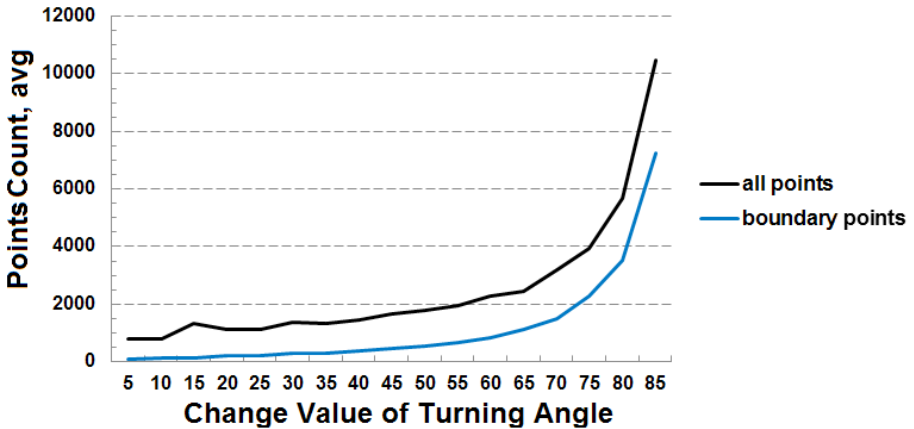

Figure 2: Dependence of the all processed points and found as boundary points on the change value of turning angle.

dataset consisted of 17 slices with 40 dynamic images per slice, image size was 128 x 128 pixels, voxel resolution was 1.8 x 1.8 x 5 mm³, all images were collected in 12-bit DICOM format.

In order to obtain different movement patterns, image processing software program was in-house developed: implementation in C# language; open-source EvilDICOM (<http://rexcardan.github.io/Evil-DICOM/>) usage for loading medical images; no preprocessing steps for noise reduction and motion correction; no dependency on image resolution. For each space position of scanned volume segmentation process is performed on the 4th time-point image, on which signal intensity is reached a steady state

In order to analyze the influence of turning angle on the behavior of motion trajectory, the angle values Θ^{step} were changed by 5° increment in range of [5°,85°] for each analyzed case. It

crossing from one image region to another, the sign of angle Θ^{step} was changed on opposite and double value of this angle was used to provide fast changing of movement direction. Step size was defined as a half of the minimal side length of the image pixel spacing. No additional rules were applied for motion trajectory creation to guarantee constant influence of turning direction value and step size parameters.

RESULTS

In order to provide optimal trajectory, the change value of turning angle should be selected to detect the maximum number of boundary points, and at the same time to minimize the number of analyzed points. For this reason each case of change value of turning angle was analyzed on two levels. First, the segmentation algorithm should provide boundary from minimal amount of required points. Sec-

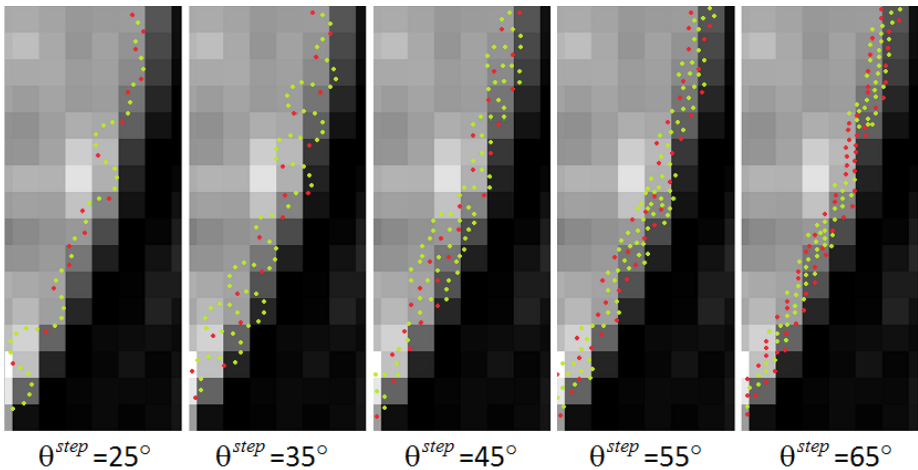

Figure 3: Points of motion trajectory produced by CUSUM filter (the same zoomed-in sample of DSC perfusion MR image of brain; boundary points are marked with red).

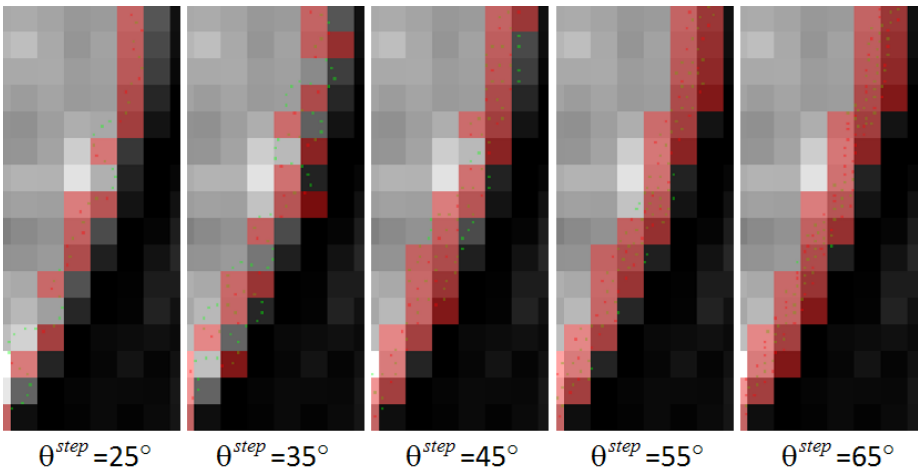

Figure 4: Boundary constructed from points that were produced by CUSUM filter (the same zoomed-in sample of DSC perfusion MR image of brain; pixels with boundary points are marked with red).

ond, each image pixel, which has found boundary point(s), should have at least one 8-connected neighbor. Such constrain guarantees that provided boundary will have no gaps.

Regarding the amount of points processed by algorithm, increasing of change

value of turning angle leads to increasing of points obtaining by algorithm. It can be explained by the fact that motion trajectory defined according to the mentioned above rules produces sinusoidal-like path. The degree of dependence can be explored in Figure 2.

Although small change values of turning values produce fewer trajectory points, it is not always possible to get boundary without gaps for such cases. Based on the analyzed data, boundaries without gaps were constructed for all cases starting from change value 45 up to 85 degrees. 4-connected pixels in the boundary were observed for all cases starting from value 55 up to 85 degrees.

Segmentation results of DSC perfusion MR image of brain with usage of CUSUM filter according to representative cases are shown in Figure 3 and Figure 4, where five zoomed-in samples of the same region show dependency between change value of turning angle and gaps in boundary constructed from points that were produced by CUSUM filter.

CONCLUSION

Analysis of turning angle was done in scope of its influence on the behavior of motion trajectory. Base on the assessment of the results of brain tissue segmentation with CUSUM filter on DSC perfusion MR images it was shown that optimal change value for turning angle is 45 degrees.

REFERENCES:

1. Despotovic, I., Goossens, B., Philips, W. MRI Segmentation of the Human Brain: Challenges, Methods, and Applications // Computational and Mathematical Methods in Medicine. – 2015. – Article ID 450341.
2. Galinovic, I. Automated vs manual delineations of regions of interest - a comparison in commercially available perfusion MRI software / Ivana Galinovic, et al. // BMC Medical Imaging. – 2012. – V. 12:16 (July).
3. Алхімова, С. М., Железний, О. С. Проблема автоматизації визначення зони уваги в перфузійних магнітно-резонансних дослідженнях // Сучасні напрямки теоретичних і прикладних досліджень '2015. – Одеса, 2015. – Т. 4. – С. 90–93.
4. Alkhimova, S. M. CUSUM Filter for Brain Segmentation on DSC Perfusion MR Head Scans with Abnormal Brain Anatomy // 3rd International Conference on Frontiers of Image Processing (ICFIP 2019). – Florence, Italy, March 16-18, 2019. – P008.
5. Page, E. S. A test for a change in a parameter occurring at an unknown point // *Biometrika*. – 1955. – V. 42, N. 4. – P. 523-527.
6. Alkhimova, S. M., Krenevych, A. P. Brain Tissues Segmentation on MR Perfusion Images Using CUSUM Filter for Boundary Pixels // *International Journal of Computing*. – 2019. – V. 18, N 2. – P. 127-134.
7. Chen, A., Wittman, T., Tartakovsky, A. G., Bertozzi, A. L. Efficient boundary tracking through sampling // *Applied Mathematics Research eXpress*. – 2011. – V. 2. – P. 182-214.

STUDY OF EDUCATIONAL PREFERENCES OF CONSUMERS OF EDUCATIONAL SERVICES IN MEXICO AND THE USA

Edgar J. Saucedo Acosta

Universidad Veracruzana, Xalapa, Veracruz, Mexico

Marta Latkowska

County College of Morris, USA

Walery Okulicz-Kozaryn

Pedagogical University of Krakow, Poland

Key words: educational preferences, educational services, service consumers, students, lecture, visual learning method, auditory learning method

Key words: educational preferences, educational services, service consumers, students, lecture, visual learning method, auditory learning method

The aim of the study was to find an answer to the question: what learning method at lectures do students from Mexico and the United States prefer?

The reliable research methods were used in the work:

- Questioning and statistical processing of questionnaires [1];

- Graphical representation of results.

A questionnaire was created at

the Pedagogical University of Krakow. The main issue of the questionnaire was No 5: What learning method at lectures do I prefer?

Three possible answers were provided:

1. The lecturer has a presentation, and I write from slides (visual method).

2. The lecturer dictates, and I write the lecture (auditory method).

3. The lecturer tells, and I note (auditory method).

The study was carried out since April 2019 till September 2019 by survey of two groups of students (Table 1).

General characteristics of the respondents

Table 1

№	Country	Number (M/F)	Form of training	Университет
1	Mexico	6 (2/4)	Full time	Universidad Veracruzana
2	USA	4 (1/3)	Full time	County College of Morris
	Total number	10 (3/7)	-	-

In total, 10 respondents from two universities took part in the survey. After the initial processing of the questionnaires, the data were presented in the graphical form for the further analysis.

Results

The results of the primary and statistical processing of the main issue are

given in Table 2. For statistical calculations, the value “1” was assigned to the visual lecture method of providing of educational services. The value “0” was assigned to the auditory lecture method of providing of educational services. The answers No. 2 and No. 3 of the main issue were combined for the study because they relate to the auditory lecture method of providing of educational services.

Results of processing of questionnaires (number of different answers). Table 2

№	Country	The number of choices			\bar{X}	δ_x	δ_{x-1}
		response 1	response 2	response 3			
1	Mexico	5	0	1	0,83	0,37	0,41
2	USA	4	0	0	1,00	0,00	0,00

Table 2 shows that most of the Mexican students surveyed prefer the visual learning method at lectures. And all respondents from the United States prefer a visual learning method at lectures.

According to the results of the questionnaire processing, below are two figures showing the percentage of student’s preferences at lectures.

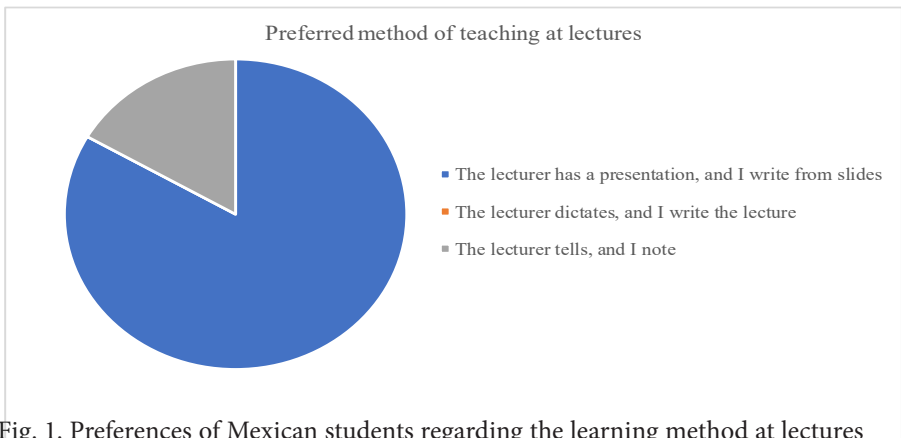

Fig. 1. Preferences of Mexican students regarding the learning method at lectures

Figure 1 shows that the proportion of respondents who chose the visual the learning method at lectures is the majority among the students surveyed (83,00%). 17% of Mexican students surveyed prefer to take notes in lectures. And no one wants to write lectures under dictation.

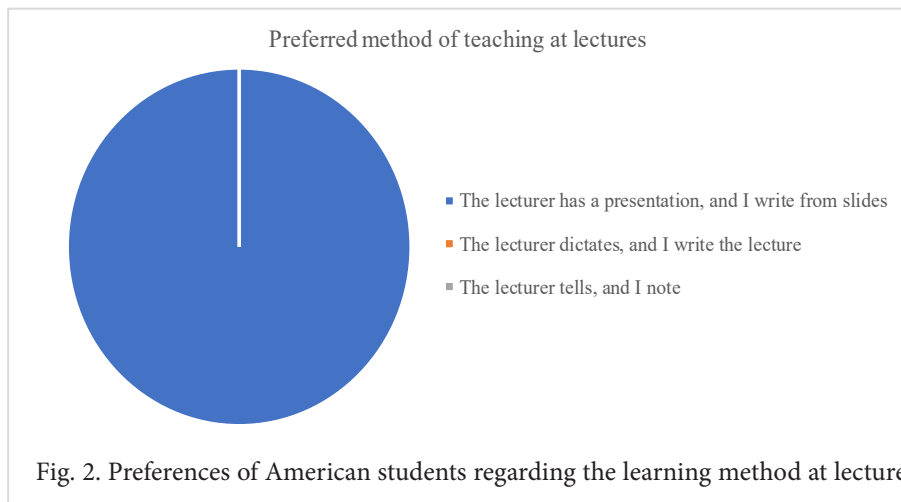

Figure 2 shows that the proportion of respondents who chose the visual the learning method at lectures is 100% among the American students surveyed. And no one wants to write lectures under dictation or to take notes in lectures.

The use of statistical processing methods (in particular, mathematical expectation and standard deviation for the population), allows us to attribute the result to all students in Mexico and the United States with an accurate, controlled probability. This means that University teachers should provide educational services at lectures using visual learning methods.

Conclusions

1. Most of the students prefer the visual learning methods at lectures.

2. University teachers should make greater use of visual learning methods at lectures to match the preferences of students as consumers of educational services.

3. The results can be used to adjust the theory of learning and for management of educational services.

References:

1. BUS_9641_Business_Statistics_5M. Lecture notes for the Program «Masters of Business Administration». - Kingston University. NY. USA. 2009. - 106 p.

ПРОБЛЕМИ ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Кушнір Світлана Олександрівна

к.е.н, доцент кафедри фінансів, банківської справи і страхування
Запорізький національний університет

Ключові слова: інституційне забезпечення, аграрна економіка.

Політика регулювання аграрної сфери, функціонування агробізнесу.

Key words: Institutional care, agricultural economy. The policy of regulation of the agrarian sphere, the functions of agrobusinesses.

Ситуація, що склалася в аграрному секторі економіки (постійне зростання цін на паливно-мастильні матеріали, зниження якості аграрної продукції, недостатнє фінансування сільського господарства, нестабільність економічної та політичної ситуації в державі тощо), створює систему загроз у формі втрати прибутків, фінансової залежності підприємств галузі та зниження рівня їх економічної безпеки. Сукупна дія наведеного призводить до зниження рівня економічної безпеки аграрного сектору в цілому. Запобігти цьому можна лише шляхом розробки та впровадження оптимальних заходів, які спрямовані на протидію негативним впливам зовнішніх та внутрішніх загроз розвитку аграрного сектору.

В основу комплексу таких заходів мають бути покладені результати оцінки рівня економічної

безпеки суб'єктів господарювання в аграрному секторі, які мають не тільки ідентифікувати фактичний рівень їх економічної безпеки, але й виявити резерви його підвищення.

Таким чином, проведене дослідження щодо класифікації загроз економічній безпеці аграрного сектору економіки, дозволило дійти висновку щодо різноманітності факторів та видів загроз економічній безпеці аграрного сектору. Для зменшення негативного впливу на економічну безпеку аграрного сектору економіки доцільним є розробка низькі заходів щодо мінімізації такого впливу на державному рівні.

Для цього Міністерством аграрної політики та продовольства України розроблено проект стратегії розвитку аграрного сектора економіки на період до 2020 р., у якому чітко визначено першочерговість уваги до аграрного сектора, ключові його

проблеми та запропоновано шляхи їх подолання [5, 6].

Зокрема, головними небезпеками розвитку аграрного сектора є такі:

низька конкурентоспроможність, у тому числі висока собівартість сільськогосподарської продукції та продовольства національного виробництва на внутрішньому та зовнішньому ринках;

непоширеність висококонкурентних та інноваційних технологій, адаптованих до потреб й економічних можливостей виробництва, низький рівень інноваційної активності в аграрному секторі, низькі темпи техніко-технологічної модернізації, як наслідок, низький рівень продуктивності праці;

відсутність ефективної системи впровадження наукових розробок в агропромислове виробництво; [4]

зростання вартості невідновлювальних природних ресурсів для сільськогосподарського виробництва;

низька або неналежна якість окремих видів сільськогосподарської сировини та харчових продуктів;

відсутність моніторингу ґрунтів, з метою збереження їх родючості, управління якістю та раціонального використання;

недостатньо розвинена інфраструктура ринку сільськогосподарської продукції та

продовольства, недосконалість каналів та умов просування сільськогосподарської продукції та продовольства на міжнародний ринок; недосконалість діючої системи

інформаційно-аналітичного забезпечення розвитку галузі та її невідповідність сучасним потребам системи управління аграрним сектором;

галузева незбалансованість аграрного сектору, суттєве переважання у виробництві окремих видів сільськогосподарської продукції або великих чи дрібних товаровиробників; недостатня спеціалізація природних зон щодо виробництва окремих видів продукції; [1]

слабка матеріально-технічна база селекційно-насінницького комплексу, наукових установ та їх дослідних господарств; позиціонування на ринку як товарної продукції сільськогосподарської продукції, яка вироблялась для власного споживання; недосконалість критеріїв надання державної підтримки, які не повною мірою враховують особливості технології виробництва продукції рослинництва та тваринництва за природно-кліматичними зонами й регіонами, агроекологічні вимоги до виробничо-господарського процесу, низька інноваційність технологій, показники економічної ефективності виробництва та соціальну відповідальність бізнесу; [2]

слабка інвестиційна

спроможність держави та переважної більшості суб'єктів господарювання аграрного сектора, недостатність власних обігових і доступних кредитних фінансових ресурсів у сільськогосподарських виробників для покриття розриву в часі між потребою в коштах та часом сприятливих цін реалізації продукції; [3]

низький попит населення на продукцію сільського господарства та продовольство через низьку платоспроможність; низька якість життя сільського населення порівняно з міським, знецінення робочої сили в аграрному секторі, мотиваційне відставання заробітної плати в галузі відносно інших галузей народного господарства, відтак, втрата працівниками інтересу до ефективної праці та отримання стабільних і достатніх доходів за місцем проживання;

Список літератури:

1. Гришова, І.Ю., Федоркін Д.В. (2017). Концептуальний підхід щодо державного управління екологічною безпекою аграрного виробництва. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*, (6), 161-167. Retrieved із <https://instzak.com/index.php/journal/article/view/53>

2. Гришова І.Ю. Визначення рівня економічної стійкості підприємств на основі показників ефективності./ О.В. Глушко, І.Ю. Гришова, М.Ю. Щербата// Економічний часопис-XXI. –

2015. – № 155(11-12). – С. 82-86.

3. Хоу Тецянь, Гришова І. Конкурентні війни бізнесу в умовах стрімкого розвитку цифрової економіки та фінансового інжинірингу. *Цифрова економіка: тренди та перспективи* : матеріали Міжнародної науковопрактичної конференції [Тернопіль, 25 жовтня 2018 р.]. Тернопіль: Осадца Ю. В., 2018. С.120-122

Гнат'єва Т. М., Лівінський А. І. Методологічне забезпечення виробничого потенціалу підприємств аграрного виробництва. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 5. С. 25–31. DOI: [10.32702/2306-6814.2019.5.25](https://doi.org/10.32702/2306-6814.2019.5.25)

4. Гнат'єва Т.М. Механізм забезпечення компліментарності захисту економічних інтересів аграрного виробництва/ Т.М. Гнат'єва, О.О. Давидюк / Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2017. - № 5. – С. 80-89

5. Myshchak, I. (2018). Проблеми і перспективи законодавчого забезпечення інноваційного розвитку в Україні. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*, (6), 34-43. <https://doi.org/10.32886/instzak.2018.06.05>

6. Rusan, V., Diachenko, O. (2019). Institutional frameworks for agrarian sector development in the context of ensuring the economic security of state. *Scientific Papers of the Legislation Institute of the Verkhovna Rada of Ukraine*, (2), 117-122. <https://doi.org/10.32886/instzak.2019.02.12>

СПІВВІДНОШЕННЯ ПСИХОЛОГІЇ І ЛОГІКИ У ДОСЛІДЖЕННЯХ ЛЬВІВСЬКО-ВАРШАВСЬКОЇ ШКОЛИ: ПРОБЛЕМА ВИСВІТЛЕННЯ

Вінтюк Ю. В.

Кандидат психологічних наук,
доцент кафедри Теоретичної та практичної психології
Національного університету “Львівська політехніка”

Ключові слова: Львівсько-Варшавська філософська школа, розвиток наукових досліджень, вплив логіки на психологію, вплив психології на логіку.

Key words: Lviv-Warsaw Philosophical School, development of scientific researches, influence of logic on psychology, influence of psychology on logic.

Пошук нових шляхів розвитку сучасної науки вимагає ґрунтовного знання та детального аналізу наявної спадщини, передусім задля використання накопиченого досвіду й уникнення можливих помилок. Дана обставина робить доцільним ретельне вивчення діяльності Львівсько-Варшавської філософської школи (ЛВФШ), яка свого часу розвивала низку плідних наукових ідей у своїй галузі, причому деякі з них не вичерпали своїх можливостей. Зокрема, потребує вивчення можливого взаємного впливу психології і логіки які, тісно взаємодіючи, розвивалися у діяльності цієї наукової формації. Наведене зумовлює актуальність даного дослідження.

Мета роботи: розглянути можливість вивчення співвідношення психології і логіки у діяльності Львівсько-Варшавської філософської школи.

Передусім слід відзначити, що можливо провести лише аналітичне

дослідження наявності такого співвідношення, використовуючи наявні джерела (див., напр.: [1 - 3] та ін.). Зокрема, можна припустити, що співвідношення проявлялося у взаємовпливі: психології на логіку і навпаки, та мало різні прояви й наслідки.

Як відомо, для ЛВФШ були характерні намагання створити наукову філософію, зокрема, прагнення надати філософським міркуванням ясності, доказовості та логічної строгості. Зокрема, її представники поділяли переконання щодо принципової спорідненості філософського та наукового способів мислення. Термін “філософія науки” ними не використовувався, замість нього йшлося про “методологію науки”; причому розрізняли методологію та метанауку, “науку про науку”. Метанаука, за К. Айдукевичем, використовує синтаксичні й семантичні поняття, розглядає науку як формалізовану дедуктивну систему. Методологією вважають розгляд науки з одночас-

ним виділенням особистості дослідника та його відношень до тверджень; вона виявляє прагматичні поняття і ґрунтується на актуальних та історичних свідченнях, що стосуються науки.

Натомість Т. Котарбінський надавав методології іншого змісту: він ототожнював її зі створеною ним праксеологією – загальною теорією успішної діяльності. На його думку, центром взаємодії всіх знань про науку є епістемологія, або загальна теорія знання, з приставкою “прагматична”. Проте вона є прагматичною лише постільки, оскільки підсумовує міркування, призначені пояснити соціально зумовлене функціонування науки.

Загальноновизнано, що ЛВФШ зробила значний внесок у філософію мови, логічну семантику та семіотику, в розробку систем некласичної логіки, теорію множин. Представникам школи належать цінні металогічні, математичні й методологічні дослідження (теорія індукції, будова і функції наукової теорії, розробка аксіоматичного методу, теорія ймовірностей, принципи побудови ієрархії формалізованих мов, доведення найважливіших теорем про повноту та можливість розв’язання для ряду числень), а також низка фундаментальних робіт із психології, соціології, наукознавства, історії філософії, етики, естетики тощо.

Початок підходу до якісно нового взаємовідношення психології і логіки, реалізований ЛВФШ, був закладений Ф. Brentano. Згідно з його поглядами, філософія складається з

п’яти окремих наукових дисциплін, двох теоретичних (метафізика і психологія) і трьох практичних (естетика, логіка і етика)... Єдність філософії, на його думку, полягає в тому, що одна з її складових, а саме психологія, відіграє роль її ядра, а всі інші частини у той чи інший спосіб до цього ядра прив’язані. Центральна позиція психології була для Brentano такою важливою ще й тому, що вона гарантувала не тільки єдність, а й науковість філософії, адже саме твердження психології здобуваються істинно науковим методом – аналізом понять. Таку психологію, як науку про психічні феномени, яка опирається на аналіз понять, вчений називає феноменологією, психогнозією або дискриптивною психологією [цит. за 1, с. 175].

Пріоритетне становище психології в системі наукових поглядів як Brentano, так і його послідовників мало належне пояснення. Зокрема, його учень і послідовник К. Твардовський виходить із розуміння філософії як групи наук, спорідненість яких полягає в тому, що “всі предмети філософських досліджень можна до певного ступеня звести до явищ розумового життя”. Все, що може взагалі становити філософську проблему, на його думку, є психічними утвореннями у різних формах. Психологія як “наука про явища розумового життя або про явища (духовні)” вивчає, на думку вченого, психічні явища, що лежать в основі індивідуального пізнання, в основі формування етичних і естетичних понять. Тому психологія дає філо-

софії не тільки метод, а також предмети дослідження.

Згідно з уявленнями представників цього напрямку, логічний аналіз понять вимагає глибокого і точного пояснення їх змісту та структури. Потім визначається співвідношення потрібних елементів, властивостей досліджуваного явища. Аналіз цих елементів і властивостей дозволяє скласти більш-менш цілісне уявлення про стан (як у статистиці, так і в динаміці) досліджуваного явища. Логічний аналіз певної категорії вимагає виділити менші поняття, її складові; ще більш детально розшифровуючи ці поняття, дослідник підходить до визначення сутності окремих елементів предмета дослідження. Дані поняття все більше наближаються до показників, які можна «закладати» в анкету дослідження у вигляді конкретних питань. Чим складніше плановане дослідження, тим розгалуженішою, складнішою виявляється структура логічного аналізу основних понять. Але чим глибше цей аналіз, тим логічніший і повніший інструментарій збору необхідної інформації, яку можна виміряти, застосувавши при її обробці кількісні методи з арсеналу точної науки.

Тобто, згідно з сучасними уявленнями, сам по собі аналіз понять не можна вважати строго науковим, оскільки він належить до аналітичних методів дослідження і лише створює передумови для емпіричного дослідження явищ дійсності, виступаючи хоча необхідним, але тільки підготовчим етапом.

Незважаючи на те, що логіка у ЛВФШ досягла висот світової науки, вона не справила скільки-небудь помітного впливу на психологію, тобто не сприяла її розвитку, ні в межах цієї наукової формації, ні поза нею. Брентанізм, як течія психологічної науки, на початку 30-х років ХХ ст., вже не існував. Розвиток психології у світі пішов іншим шляхом, причому прямого впливу на неї логіки також не спостерігається.

Відтак, можна припустити, що безпосереднього впливу психології на логіку, зокрема, здійснення видатних відкриттів у цій науці, не було. З огляду на це доречно спробувати виявити вплив психології на здійснення визначних досягнень у науці ХХ ст., логіці зокрема. Наприклад, здійснити пошук інформації у публікаціях й інших записах визначних вчених-логіків, де б вони намагалися пояснити походження своїх непересічних досягнень.

Обмеженість класичної формальної логіки у пошуку істинного знання особливо наочно побачили у ХХ ст., що було пов'язано зі спробами передати низку функцій, які раніше виконували лише люди, машинам: з'ясувалося, що багато алгоритмів виконання, навіть простих повсякденних дій, дуже важко або й взагалі неможливо формалізувати.

Однак завдяки працям представників ЛВФШ у ХХ ст. на противагу класичній, виникла та розвинулася не-класична логіка, тобто можливий взаємовплив психології і логіки продовжується. Проте розгляд цього аспекту

проблеми потребує окремого ретельного дослідження.

Висновок. Посилаючись на доступні відомості, виявити прямий взаємовплив психології і логіки, навіть в осередку ЛВФШ, не видається можливим, з різних причин – немає відповідного методу дослідження, відсутність зацікавленості в його проведенні у науковців тощо; проте для виявлення його наявності доречно спланувати і провести повномасштабне цільове дослідження, яке б мало за мету виявити такий вплив і з'ясувати його основні особливості.

Література:

1. Вінтюк Ю. В. Теоретичне підґрунтя психологічних поглядів С. Баля / Ю. В. Вінтюк // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2016. – № 1. – С. 169-180.
2. Конверський А. Є. Логіка (традиційна і сучасна) / А. Є. Конверський. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 536 с.
3. Татаркевич В. Історія філософії. – Т. 3: Філософія ХІХ ст. і новітня / В. Татаркевич ; Пер. з пол. О. Гірний. – Львів: Свічадо, 1999. – 568 с.

